

**Sveobuhvatan predlog
za rešenje statusa Kosova**

2 februar 2007.

SADRŽAJ

Opšti principi	2
Aneks I – Ustavne odredbe.....	10
Aneks II –Prava zajednica i njihovih članova	16
Aneks III - Decentralizacija.....	20
Prilog uz Aneks III – Razgraničenje novih opština	29
Aneks IV – Pravosudni sistem	31
Aneks V- Versko i kulturno nasleđe.....	34
Aneks VI – Međunarodni dug	39
Aneks VII – Imovina i arhiva.....	40
Aneks VIII – Bezbednosni sektor Kosova	43
Aneks IX – Međunarodni civilni predstavnik	46
Aneks X –Misija Evropske bezbednosne i odbrambene politike (ESDP).....	50
Aneks XI – Međunarodno vojno prisustvo	51
Aneks XII – Zakonodavni plan	53

SVEOBUH VATAN PREDLOG ZA REŠENJE STATUSA KOSOVA

Član 1   Opšti principi

1.1 Kosovo je multietničko društvo, koje će sprovoditi vlast demokratski, i uz puno poštovanje za vladavinu zakona, kroz svoje zakonodavne i pravosudne institucije.

1.2 Vršenje javne vlasti na Kosovu se zasniva na jednakosti svih građana i poštovanju za najvisočiji nivo međunarodno priznatih ljudskih prava i osnovnih sloboda, kao i na unapređenju i zaštiti prava i doprinosa svih njegovih zajednica i njihovih pripadnika.

1.3 Kosovo će usvojiti Ustav. Ustav Kosova propisuje i garantuje pravne i institucionalne mehanizme koji su neophodni da se osigura da se Kosovo upravlja po najvišim demokratskim standardima, i da se promoviše miroljubiva i prosperitetna egzistencija svih njegovih stanovnika. Ustav sadrži, ali da nije ograničen samo na, principe i odredbe koje su iznete u Aneksu I ovog Rešenja.

1.4 Kosovo će imati otvorenu tržišnu ekonomiju sa slobodnom konkurencijom.

1.5 Kosovo ima pravo da ugovara i sklapa međunarodne sporazume i pravo da traži članstvo u međunarodnim organizacijama.

1.6 Zvanični jezici Kosova su albanski i srpski.

1.7 Kosovo ima sopstvene, posebne, nacionalne simbole, uključujući zastavu, grb i himnu, koji odražavaju njegov multietnički karakter.

1.8 Kosovo ne sme da ispostavlja teritorijalne zahteve protiv, i ne sme da traži ujedinjenje ni sa kojom državom ili delom neke države.

1.9 Kosovo će u potpunosti sarađivati sa svim entitetima koji su uključeni u implementaciju, i da preduzme sve obaveze iz, ovog Rešenja. Kosovo i Republika Srbija se pozivaju da u dobroj veri sarađuju po pitanjima vezanim za implementaciju i realizaciju uslova ovog Rešenja.

1.10 Međunarodna zajednica će vršiti nadzor, nadgledanje, i imaće sva neophodna ovlašćenja da osigura delotvornu i efikasnu implementaciju ovog Rešenja, kao što je izloženo u Aneksima IX, X i XI. Kosovo će takođe uputiti poziv međunarodnoj zajednici sa ciljem da mu pomogne da uspešno ispuni svoje obaveze do završetka.

Član 2   Ljudska prava i osnovne slobode

2.1 Kosovo će da unapređuje, štiti i poštuje najviši nivo međunarodno priznatih ljudskih prava i osnovnih sloboda, uključujući ona prava i slobode koje su iznete u Univerzalnoj deklaraciji o ljudskim pravima, Međunarodnom paktu o građanskim i političkim pravima, i Evropskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i njenih Protokola. Kosovo će da preduzme sve neophodne mere za ratifikaciju Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i njenih Protokola.

2.2 Sva lica na Kosovu imaju prava na ljudska prava i osnovne slobode bez diskriminacije bilo koje vrste po osnovu rase, boje kože, pola, jezika, vere, političkog ili drugog mišljenja, nacionalnog ili socijalnog porekla, povezanosti sa zajednicom, imovine, rođenja ili drugog statusa. Sva lica na Kosovu su jednaka pred zakonom i imaju prava, bez ikakve diskriminacije, na jednaku zaštitu zakona.

2.3 Principi nediskriminacije i jednake zaštite pred zakonom će se primenjivati i poštovati posebno u oblasti zapošljavanja u javnoj administraciji i javnim preduzećima, i u pristupu javnim finansijama.

2.4 Ustav Kosova propisuje pravne i institucionalne mehanizme za zaštitu, unapređenje i sprovođenje ljudskih prava svih lica na Kosovu, kako je izneto u Aneksu I ovog Rešenja.

2.5 Kosovo će unapređivati i u potpunosti poštovati proces pomirenja između svih svojih zajednica i njihovih pripadnika. Kosovo uspostavlja sveobuhvatni pristup, uz odgovarajuće uključenje polova, radi bavljenja svojom prošlošću, gde će biti obuhvaćen širok spektar inicijativa u sferi tranzicione pravde.

2.6 Svi nadležni organi Kosova će saradivati sa i da obezbeđivati neometani pristup međunarodno priznatim mehanizmima ili organizacijama za nadgledanje ljudskih prava.

Član 3   Prava zajednica i njihovih pripadnika

3.1 Stanovnici koji pripadaju istoj nacionalnoj ili etničkoj, jezičkoj, ili verskoj grupi koja je tradicionalno prisutna na teritoriji Kosova (u daljem tekstu: zajednice), će imati posebna prava kako je izneto u Aneksu II ovog Rešenja, pored ljudskih prava i osnovnih sloboda koje su opisane u članu 2 Aneksa I ovog Rešenja.

3.2 Kosovo će garantovati zaštitu nacionalnog ili etničkog, kulturnog, jezičkog i verskog identiteta svih zajednica i njihovih pripadnika. Kosovo će takođe uspostaviti ustavne, pravne i institucionalne mehanizme koji su neophodni za unapređenje i zaštitu prava svih članova zajednica i u smislu njihove zastupljenosti i delotvornog učešća u političkim i procesima donošenja odluka, kako je izneto u Aneksu I i II ovog Rešenja.

3.3 Organi vlasti na Kosovu će se upravljati u njihovoj politici i praksi prema potrebi da se unapredi duh mira, tolerancije i međukulturnog i međuverskog dijaloga između zajednica i njihovih pripadnika.

Član 4 Prava izbeglica i interno raseljenih lica

4.1 Sve izbeglice i interno raseljena lica sa Kosova imaju pravo na povratak i povraćaj svoje imovine i lični posed u skladu sa unutrašnjim i međunarodnim pravom.

4.2 Kosovo će preduzeti sve neophodne mere da stvori uslove i pogodnu atmosferu korisnu za bezbedan i dostojanstven povratak izbeglica i raseljenih lica, na osnovu njihovih slobodnih i dobro informisanih odluka, uključujući i napore da se unapredi i zaštiti njihova sloboda kretanja i sloboda od zastrašivanja.

4.3 Kosovo će u potpunosti da saraduje sa Visokim komesarom Ujedinjenih nacija za izbeglice, koji će nadležnim organima pomoći da se produži zaštita i pomoć povratnicima, i koji će, *između ostalog*, vršiti periodične ocene i izdavati javne izveštaje o uslovima povratka i situaciji interno raseljenih lica unutar Kosova, i isto tako proširiti saradnju sa drugim organizacijama koje su uključene u proces povratka.

Član 5 Nestala lica

5.1 Kosovo i Republika Srbija će, u skladu sa unutrašnjim i međunarodnim normama i standardima, preduzeti sve mere koje su neophodne da se utvrde i obezbede informacije o identitetima, mestima gde se nalaze, i sudbinama nestalih lica, uz potpunu saradnju sa Međunarodnim odborom Crvenog krsta (ICRC) i ostalim relevantnim međunarodnim partnerima.

5.2 Kosovo i Republika Srbija će nastaviti da učestvuju svrsishodno, delotvorno, i bez nepotrebnog odlaganja u Radnoj grupi za nestala lica koja je obrazovana u okviru "Bečkog dijaloga," kojim je predsedavao ICRC, ili u sličnim budućim mehanizmima koji mogu biti uspostavljeni. Kosovo i Republika Srbija će jačati njihove nadležne vladine institucije koje će imati zadatak da daju doprinos ovim nastojanjima zakonskim mandatom, ovlašćenjima, i resursima koji su neophodni da se održava i pojača ovaj dijalog, i da se osigura aktivna saradnja svih relevantnih administracija.

Član 6 Lokalna samouprava i decentralizacija

6.1 Opštine obrazuju osnovne teritorijalne jedinice lokalne samouprave na Kosovu.

6.2 Lokalna samouprava na Kosovu se zasniva na principima dobrog upravljanja, transparentnosti, i efikasnosti i efektivnosti javne službe, uz poklanjanje posebne pažnje specifičnim potrebama i brigama nevećinskih zajednica i njihovih članova.

6.3 Opštine na Kosovu imaju pravo na međuopštinsku i prekograničnu saradnju u vezi stvari od zajedničkog interesa prilikom vršenja njihovih dužnosti, kako je izloženo u Aneksu III ovog Rešenja.

6.4 Nove opštinske granice iscrtavaju se u skladu sa Prilogom uz Aneks III ovog Rešenja.

Član 7   Versko i kulturno nasleđe

7.1 Kosovo će osigurati autonomiju i zaštitu svih verskih ispovesti i njihovih objekata na svojoj teritoriji.

7.2 Srpskoj pravoslavnoj crkvi na Kosovu (SPC), uključujući tu njene duhovne vođe i pristalice i njihove aktivnosti i imovinu, će obezbediti dodatna bezbednost i ostala zaštita radi punog uživanja njihovih prava, privilegija i imuniteta, kako je izloženo u Aneksu V ovog Rešenja.

7.3 SPC je isključivi vlasnik svoje imovine na Kosovu, sa isključivim diskrecionim pravom da upravlja svojom imovinom i ima pristup svojim objektima, kako je izneto u Aneksu V ovog Rešenja.

7.4 Međunarodni civilni predstavnik (MCP) će uspostaviti Veće za implementaciju i nadgledanje (VIN) da nadgleda i olakša punu implementaciju specijalnih uslova i zaštita koje su obezbeđene za SPC i srpska verska i kulturna mesta, kako je izneto u Aneksu V ovog Rešenja.

Član 8   Ekonomska i imovinska pitanja

8.1 Kosovo će sprovoditi ekonomsku, socijalnu i fiskalnu politiku koja je neophodna za održivu ekonomiju. Da bi podržalo održivi sistem javnih računa, Kosovo naročito ustanovljava fiskalni nadzorni mehanizam u saradnji sa Evropskom komisijom, i uz tesnu saradnju sa Međunarodnim monetarnim fondom. Prilikom pripreme svog budžeta Kosovo će se konsultovati sa MCP.

8.2 Svaki međunarodni dug Republike Srbije koji bude dodeljen Kosovu kao posledica procesa izmirivanja duga, kako je izneto u Aneksu VI ovog Rešenja, se smatra finansijskom obavezom Kosova.

8.3 Nepokretna i pokretna imovina Savezne Republike Jugoslavije ili Republike Srbije koja se nalazi na teritoriji Kosova u vreme ovog Rešenja prenosi se na Kosovo.

8.4 Javna preduzeća (JP) i povezane obaveze, i društvena preduzeća (DP) i njihova imovina, koja je trenutno pod nadležštvom Kosovske poverilačke agencije (KPA), uređuju se onako kako je izloženo u Aneksu VII ovog Rešenja.

8.5 Kosovo priznaje, štiti i sprovodi prava lica na privatnu pokretnu i nepokretnu imovinu koja se nalazi na Kosovu u skladu sa utvrđenim međunarodnim normama i standardima. Zahteve u vezi privatne nepokretne imovine, uključujući tu poljoprivredno i građevinsko zemljište, gde je to prikladno, i dalje će da rešava Kosovska poverilačka agencija (KPA), u skladu sa Aneksom VII ovog Rešenja. Kosovo će da rešava pitanja za povraćaj imovine, uključujući, kao prioritetnu stvar, i ona koja se odnose na Srpsku pravoslavnu crkvu, u skladu sa Aneksom VII ovog Rešenja.

8.6 Kosovo i Republika Srbija će nastojati da neposredno reše sve zahteve između njih, koji nisu na drugi način rešeni u ovom Rešenju, uz zajednički sporazum, imajući u vidu relevantne međunarodne norme i standarde. Od Kosova i Republike Srbije se očekuje

da osiguraju pravično i nediskriminatorско postupanje prema imovinskim i finansijskim zahtevima građana sa obe strane, i da osiguraju pravičan i nediskriminatorски pristup njihovim sudovima i mehanizmima za rešavanje zahteva.

Član 9   Bezbednosni sektor

9.1 Osim ukoliko nije drugačije utvrđeno u ovom Rešenju, Kosovo ima vlast da sprovodi zakon, bezbednost, pravosuđe, javnu sigurnost, obaveštajnu, i službu civilne zaštite u vanrednim okolnostima i pograničnu kontrolu na svojoj teritoriji.

9.2 Kosovske bezbednosne institucije će raditi u skladu sa međunarodno priznatim demokratskim standardima i ljudskim pravima, i osiguravati pravičnu zastupljenost svih zajednica u svim njihovim redovima.

9.3 Međunarodni civilni predstavnik (MCP) i međunarodne vojne snage (MVS), u skladu sa odredbama ovog Rešenja i u saglasnosti sa njihovim odgovarajućim mandatima, vrše nadzor i da vode razvoj bezbednosnih institucija Kosova.

9.4 Biće obrazovane nove profesionalne i multietničke Kosovske bezbednosne snage (KBS), i lako naoružana komponenta sposobna za specifične bezbednosne funkcije će biti obrazovana u skladu sa Aneksom VIII ovog Rešenja.

9.5 Kosovo će uspostaviti civilnu organizaciju Vlade koja će vršiti civilnu kontrolu nad KBS, u skladu sa ovim Rešenjem.

9.6 KZK, pošto je već izvršio svoje ciljeve, uključujući tu olakšavanje oporavka Kosova posle sukoba, će se rasformirati u roku od godinu dana posle stupanja na snagu ovog Rešenja.

9.7 Sve organizacije koje po zakonu nisu ovlašćene da obavljaju aktivnosti u bezbednosnom sektoru na Kosovu će prestati da funkcionišu.

Član 10   Ustavna komisija i izbori

10.1 Odmah posle stupanja na snagu ovog Rešenja, predsednik Kosova, u konsultaciji sa predsedništvom Skupštine Kosova, će sazvati Ustavnu komisiju da sastavi Ustav, u konsultaciji sa Međunarodnim civilnim predstavnikom (MCP), u skladu sa ovim Rešenjem.

10.2 Ustavna komisija se sastoji od dvadasetjednog (21) člana Kosova, koji imaju odgovarajuće profesionalne kvalifikacije i ekspertizu koji su neophodni za ovu svrhu, i koji odražavaju raznolikost kosovskog društva uz dužno poštovanje međunarodno priznatih principa jednakosti polova, kako je to izraženo u instrumentima ljudskih prava koji su pomenuti u članu 2 Aneksa I ovog Rešenja. Petnaestoro (15) članova određuje predsednik Kosova, u konsultaciji sa predsedništvom Skupštine. Tri (3) člana određuju poslanici Skupštine koji zauzimaju mesta rezervisana za zajednicu kosovskih Srba, a tri (3) člana određuju poslanici Skupštine koji zauzimaju mesta koja su rezervisana za druge zajednice koje nisu u većini na Kosovu.

10.3 Komisija uspostavlja svrsishodne mehanizme da obaveštava javnost o svom radu. MCP dredi predstavnike koji će Komisiji pomagati u radu, uključujući tu izradu poslovnika o radu i ocenjivanje raspoloživih međunarodnih modela za sačinjavanje ustava.

10.4 Skupština ne sme zvanično da usvoji Ustav sve dok ga MCP ne overi da je u skladu sa uslovima ovog Rešenja. Skupština zvanično usvaja Ustav u roku od 120 dana od stupanja na snagu ovog Rešenja u sastavu sadašnjih poslanika Skupštine Kosova sa dvotrećinskom većinom glasova prisutnih poslanika, posle odgovarajućih konsultacija sa poslanicima zajednica u Skupštini koje nisu većina na Kosovu. Posle zvaničnog usvajanja, smatraće se da je Ustav usvojila Skupština Kosova i on će stupiti na snagu prvog dana odmah posle završetka prelaznog perioda, kako je definisano u članu 14.1 ovog Rešenja.

10.5 Najkasnije 9 meseci od stupanja na snagu ovog Rešenja, Kosovo organizuje opšte i opštinske izbore u skladu sa uslovima ovog Rešenja i novim opštinskim granicama, kako je definisano u Aneksu III ovog Rešenja. Izbore overava nadležni međunarodni organ vlasti u smislu da zadovoljavaju međunarodne standarde.

Član 11   Međunarodni civilni predstavnik

11.1 Međunarodna upravna grupa (MUG), koja se sastoji od ključnih međunarodnih aktera će naimenovati Međunarodnog civilnog predstavnika (MCP), i za ovo naimenovanje će tražiti odobrenje od Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija. MCP i Specijalni predstavnik Evropske Unije (SPEU), koga naimenuje Savet Evropske Unije, je isto lice.

11.2 MUG će dati podršku i smernice Međunarodnom civilnom predstavniku za ispunjenje njegovog/njenog mandata.

11.3 MCP će imati sveukupnu odgovornost za nadzor, i jeste konačna vlast na Kosovu u pogledu tumačenja ovog Rešenja, kako je izneto u Aneksu IX, posebno u članu 2, ovog Rešenja.

11.4 Kao što je izloženo u Aneksu IX ovog Rešenja, MCP je povereno da vrši neka ovlašćenja da osigura i vrši nadzor potpune implementacije ovog Rešenja, uključujući tu ovlašćenja da, po potrebi, preduzme mere da spreči i otkloni povrede ovog Rešenja. Ovlašćenja će se isto tako preneti na MCP i u njegovom/njenom svojstvu kao SPEU, kako je izneto u Aneksu IX ovog Rešenja.

11.5 MCP će imati sveukupnu koordinacionu ulogu nad aktivnostima ostalih međunarodnih organizacija na Kosovu, ukoliko se one odnose na odgovornost MCP, da vrši nadzor i osigura potpunu implementaciju ovog Rešenja, kako je izneto u Aneksu IX.

11.6 Mandat MCP će se nastaviti sve dok Međunarodna upravna grupa (MUG) ne utvrdi da je Kosovo ispunilo uslove ovog Rešenja. MUG će dati uputstva za okončanje funkcije MCP.

11.7 MUG će izvršiti prvu reviziju mandata MCP, na bazi stanja implementacije ovog Rešenja, i to najkasnije u roku od dve godine od stupanja na snagu ovog Rešenja.

Član 12   Međunarodna podrška u oblasti vladavine prava

12.1 Evropska Unija će ustanoviti Misiju Evropske bezbednosne i odbrambene politike (EBOP) u oblasti vladavine prava.

12.2 Misija EBOP će pomoći vlastima Kosova u njihovom napretku ka održivosti i odgovornosti i u daljem razvoju i jačanju nezavisnog pravosuđa, policijske i carinske službe, da osigura da ove institucije budu slobodne od političkog mešanja i da budu u skladu sa međunarodno priznatim standardima i najboljom evropskom praksom.

12.3 Misija EBOP će podržati implementaciju ovog Rešenja i obezbediti obuku, nadgledanje, i generalno savetovanje u oblasti vladavine prava, i zadržati izvesna ovlašćenja, naročito u sferi pravosuđa, policije, carine i kazneno-popravnih ustanova, po modalitetima i na vremenski period koji će utvrditi Savet EU, u skladu sa Aneksom IX i X ovog Rešenja.

Član 13   Međunarodne vojne snage

13.1 NATO će obrazovati Međunarodne vojne snage (MVS) radi podrške implementacije ovog Rešenja, kako je izloženo u Aneksu XI istog.

13.2 Ove MVS će biti snage pod vođstvom NATO-a i da funkcionišu pod nadzorom, i direktnom političkom kontrolom Severno-atlantskog saveta, na bazi komandnog lanca NATO-a. Vojne snage NATO-a na Kosovu ne isključuju mogućnost neke buduće vojne misije pod vođstvom druge međunarodne bezbednosne organizacije, predmet revizije mandata.

13.3 MVS tesno saraduju sa, i podržavaju rad MCP, Misiju EBOP, i drugih međunarodnih organizacija koje mogu biti prisutne na Kosovu, koje bi nadgledale i osigurale punu implementaciju ovog Rešenja.

13.4 MVS će biti odgovorne za obezbeđenje bezbednog i sigurnog okruženja na celoj teritoriji Kosova, i da u saradnji sa MCP podržavaju kosovske institucije, sve do onog vremena kada kosovske institucije budu sposobne da preuzmu odgovornost, na bazi svakog pojedinačnog slučaja, za bezbednosne zadatke koje vrše MVS. Kosovo, uz podršku MCP i MVS, će razviti proces kako bi obezbedili tranzicioni plan za izvršavanje postepenog prenosa bezbednosnih odgovornosti MVS.

13.5 MVS će imati sveukupnu odgovornost za razvoj i obuku Kosovskih bezbednosnih snaga, a NATO će imati sveukupnu odgovornost za razvoj i uspostavljanje organizacije pod civilnim vođstvom Vlade koja će vršiti civilnu kontrolu nad ovim snagama, ne idući na uštrb odgovornosti MCP, kako je to izneto u Aneksu IX ovog Rešenja.

Član 14 Prelazni sporazumi i završne odredbe

14.1 Posle stupanja na snagu ovog Rešenja, nastupiće prelazni period od 120 dana:

a) Tokom prelaznog perioda, UNMIK će nastaviti da vrši svoj mandat u skladu sa relevantnim rezolucijama Saveta bezbednosti UN (SBUN), u konsultaciji sa Međunarodnim civilnim predstavnikom (MCP). MCP će imati ovlašćenja da nadgleda implementaciju ovog Rešenja tokom prelaznog perioda i da daje preporuke UNMIK-u o akcijama koje preduzima da se osigura poštovanje ovog Rešenja.

b) Ustavni okvir za privremenu samoupravu i drugi važeći zakoni će ostati na snazi do kraja prelaznog perioda, ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim Rešenjem.

c) Skupština Kosova će zvanično usvojiti novi Ustav pre završetka prelaznog perioda, u skladu sa uslovima ovog Rešenja.

d) Ukoliko, do kraja prelaznog perioda, novi Ustav ne bude zvanično usvojen, UNMIK menja Ustavni okvir za privremenu samoupravu, u skladu sa uslovima ovog Rešenja. Izmenjeni Ustavni okvir za privremenu samoupravu će ostati na snazi sve dok Skupština ne usvoji novi Ustav.

e) Tokom prelaznog perioda, Skupština Kosova, u konsultaciji sa MCP, će zvanično usvojiti neophodne zakone, naročito one koji su izloženi u Aneksu XII ovog Rešenja, da u potpunosti implementira uslove ovog Rešenja. Ovakvi zakoni, koji ne zahtevaju dodatno odobrenje, ili proglašenje, od strane UNMIK-a, smatraće se zvanično usvojeni od strane Skupštine Kosova i stupaju na snagu odmah posle završetka prelaznog perioda, ukoliko su u skladu sa ovim Rešenjem i novim Ustavom ili Ustavnim okvirom za privremenu samoupravu sa amandmanima UNMIK-a. Dok ovakvi zakoni ne stupe na snagu, nadležni organi na Kosovu će preduzeti sve mere koje su potrebne da se osigura da ne budu preduzete akcije koje su suprotne odredbama ovog Rešenja.

f) Tokom prelaznog perioda UNMIK i MCP, ili njegov/njen predstavnik, će ko-predsedavati radnim grupama koje će sa Kosovskom stranom raditi na formulisaniu detalja i modaliteta prenosa ovlašćenja.

g) Na kraju prelaznog perioda UNMIK-ov mandat će isteći i sva zakonodavna i izvršna vlast koju je imao UNMIK prenosi u celini na vladajuće organe Kosova, osim ukoliko to nije drugačije određeno u ovom Rešenju. U ovom trenutku, MCP i MVS preuzimaju potpunu odgovornost za obavljanje njihovih mandata, kako je izloženo u ovom Rešenju.

h) Pravni režim koji uređuje rešavanje svih preostalih odgovornosti UNMIK-a će se uspostaviti tokom prelaznog perioda na bazi sporazuma između UN (UNMIK-a) i Kosova, u konsultaciji sa MCP.

14.2 U tesnoj saradnji sa MCP, UNMIK će osigurati uredan prenos pravnog okvira koji je trenutno na snazi na pravni okvir koji je obrazovan na bazi ovog Rešenja.

14.2.1 UNMIK-ove Uredbe koje je proglasio SPGS shodno RSB UN 1244,

uključujući tu Administrativne direktive i Izvršna rešenja koja je izdao SPGS, i proglašeni zakoni koje je usvojila Skupština Kosova će i dalje biti primenjivani, osim ako nije drugačije određeno u ovom Rešenju, sve dok njihova važnost ne istekne, ili dok ne budu ukinuti ili zamenjeni zakonima koji uređuju istu predmetnu stvar u skladu sa odredbama ovog Rešenja.

14.2.2 Kosovo će i dalje biti obavezano, na bazi recipročnosti gde je to prikladno, svim međunarodnim sporazumima i drugim okolnostima u oblasti međunarodne saradnje koje je zaključio UNMIK za i u ime Kosova, i koji su na snazi na dan stupanja na snagu ovog Rešenja. Finansijske obaveze koje je preduzeo UNMIK za i u ime Kosova po ovim sporazumima ili okolnostima, Kosovo je dužno da poštuje.

ANEKS I USTAVNE ODREDBE

Budući Ustav Kosova sadrži, ali da nije igraničen na, sledeće principe i elemente.

Član 1   Osnovne odredbe

Ustav Kosova je:

1.1 Dosledan u svim svojim odredbama sa ovim Rešenjem, i da se tumači u skladu sa ovim Rešenjem; u slučaju protivrečnosti između odredaba Ustava i odredaba ovog Rešenja, prednost ima Rešenje.

1.2 Sadrži odredbe koje su iznete u članu 1, Opštim principima, ovog Rešenja.

1.3 Potvrđuje da je Kosovo multietničko društvo koje se zasniva na jednakosti svih građana i najvišem nivou međunarodno priznatih ljudskih prava i osnovnih sloboda, kao i na unapređenju i zaštiti prava i doprinosa svih njegovih zajednica i njihovih pripadnika.

1.4 Potvrđuje da Kosovo nema zvaničnu religiju i da će biti neutralno po pitanjima verskih ubeđenja.

1.5 Potvrđuje odgovornost vlasti Kosova da unapređuju i olakšaju bezbedan i dostojanstven povratak izbeglica i interno raseljenih lica sa Kosova, i da im pomogne da povrate njihovu imovinu i posede.

1.6 Obezbedi pravo za sve građane bivše Savezne Republike Jugoslavije koji su živeli i stanovali na Kosovu na dan 1. januara 1998. godine i njihove direktne naslednike da dobiju državljanstvo Kosova bez obzira na njihovo sadašnje mesto stanovanja i bilo koje drugo državljanstvo koje možda imaju.

Član 2   Odredbe o unapređenju i zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda

2.1 Ustav obezbeđuje da prava i slobode koje su iznete u sledećim međunarodnim instrumentima i sporazumima budu neposredno primenjive na Kosovu i da imaju prioritet nad svim drugim zakonima; nikakvi amandmani u Ustavu ne smeju da umanje ova prava:

Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima

Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda
i njeni Protokoli;

Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima i njegovim Protokoli;

Okvirna konvencija Saveta Evrope za zaštitu nacionanih manjina

Konvencija o eliminaciji svih oblika rasne diskriminacije;

Konvencija o eliminaciji svih oblika diskriminacije žena;

Konvencija o pravima deteta;

Konvencija protiv mučenja i drugog surovog, nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja:

2.2 Ustav će potvrditi princip da sva lica na Kosovu imaju prava na ljudska prava i osnovne slobode kako je izloženo u članu 2.1 ovog Aneksa bez diskriminacije bilo koje vrste po osnovu rase, boje kože, pola, jezika, vere, političkog ili drugog mišljenja, nacionalnom ili socijalnom poreklu, povezavanja sa zajednicom, imovine, rođenja ili drugog statusa. Ustav će takođe potvrditi princip da su sva lica na Kosovu jednaka pred zakonom i da imaju pravo na jednaku zaštitu zakona, bez ikakve diskriminacije.

2.3 Ustav će sadržavati član 1 do 3 iz Prava zajednica i njenih pripadnika, kako je izloženo u Aneksu II ovog Rešenja.

2.4 Ustav će obezbediti prava pojedinaca koji tvrde da su javni organi vlasti povredili njihova prava i slobode koje imaju po ovom Ustavu, i da imaju pravo da podnesu žalbu Ustavnom sudu, kada iscrpe sva ostala pravna sredstva.

Član 3   Skupština Kosova

Što se tiče Skupštine Kosova, Ustav će, *između ostalog*, obezbediti da:

3.1 Skupština će imati 120 poslanika izabраниh tajnim glasanjem, na osnovu otvorenih lista, od kojih će se 100 podeliti između svih partija, koalicija, građanskih inicijativa, i nezavisnih kandidata proporcionalno broju važećih glasova koje su dobili na izborima za Skupštinu. Liste kandidata poštuju međunarodno priznate principe jednakosti polova, koji su izraženi u instrumentima ljudskih prava, i pomenuti u članu 2 ovog Aneksa.

3.2 Za prva dva izborna mandata posle usvajanja Ustava, Skupština Kosova će imati dvadeset (20) mesta rezervisana za predstavnike zajednica koje nisu u većini na Kosovu, i to na sledeći način: deset (10) mesta će se dodeliti strankama, koalicijama, inicijativama građana i nezavisnim kandidatima koji su izjavili da zastupaju zajednicu kosovskih Srba, a deset (10) mesta će se dodeliti drugim zajednicama i to na sledeći način: zajednici Roma jedno (1) mesto; zajednici Aškalija jedno (1) mesto; zajednici Egipćana jedno (1) mesto; i jedno (1) dodatno mesto će se dodeliti ili zajednici Roma, Aškalija ili Egipćana koja ima najveći broj glasova; Bošnjачkoj zajednici tri (3) mesta; Turskoj zajednici dva (2) mesta; i Goranskoj zajednici jedno (1) mesto. Svako mesto koje je dobijeno na izborima je dodatno mesto na onih deset (10) rezervisanih mesta koja su dodeljena zajednici kosovskih Srba, odnosno drugim zajednicama.

3.3 Posle prva dva izborna mandata:

3.3.1 Partije, koalicije, građanske inicijative i nezavisni kandidati koji su se izjasnili da zastupaju zajednicu kosovskih Srba će imati ukupan broj mesta koja su dobijena na otvorenim izborima, sa minimalno deset (10) zagantovanih mesta

ukoliko je broj osvojenih mesta manji od deset (10).

3.3.2 Partije, koalicije, građanske inicijative i nezavisni kandidati koju su izjavili da zastupaju ostale zajednice će imati ukupan broj mesta koja su osvojili na otvorenim izborima, sa minimalnim brojem zagaranovanih mesta, kako je izloženo u članu 3.2, ukoliko je broj osvojenih mesta svake zajednice manji od broja mesta predviđenih u članu 3.2.

3.4 Grupa poslanika Skupštine koji zauzimaju rezervisana ili zagaranovana mesta za zajednicu kosovskih Srba, kao i grupa poslanika Skupštine koji zauzimaju mesta koja su rezervisana ili zagaranovana za druge zajednice će svaka imati najmanje jednog (1) predstavnika u Predsedništvu Skupštine.

3.5 Najmanje jedan potpredsednik svakog skupštinskog odbora će biti iz različite zajednice u odnosu na predsednika.

3.6 Sadašnja ovlašćenja i procedure Odbora za prava i interese zajednica će ostati na snazi. Što se tiče njegovog sastava, članovi Odbora će biti zastupljeni, ali ne više od jedne trećine (1/3) članova Komisije za prava i interese zajednica će predstavljati grupu poslanika Skupštine koji zauzimaju mesta koja su rezervisana za zajednicu kosovskih Srba, i ne više od jedne trećine (1/3) njenih članova će predstavljati grupu poslanika Skupštine koji zauzimaju mesta koja su rezervisana ili zagaranovana za druge zajednice koje nisu u većini na Kosovu.

3.7 Za usvajanje, izmene ili ukidanje sledećih zakona potrebno je kako većinsko prisustvo i glasanje poslanika Skupštine iz većinske zajednice tako i većinsko prisustvo poslanika Skupštine koji zauzimaju mesta koja su rezervisana ili zagaranovana za predstavnike zajednica koje nisu u većini na Kosovu:

- a. Zakoni kojima se menjaju opštinske granice, obrazuju ili ukidaju opštine, definiše opseg ovlašćenja opština i njihovo učešće u međuopštinskim i prekograničnim odnosima;
- b. Zakoni kojima se implementiraju prava zajednica i njihovih članova, osim onih koja su izložena u Ustavu;
- c. Zakoni o upotrebi jezika;
- d. Zakoni o lokalnim izborima;
- e. Zakoni o zaštiti kulturnog nasleđa;
- f. Zakoni o verskoj slobodi ili o sporazumima sa verskim zajednicama;
- g. Zakoni o obrazovanju;
- h. Zakoni o upotrebi simbola (uključujući tu simbole zajednica) i o javnim praznicima.

3.8 Uprkos odredbama člana 3.7 ovog Aneksa, bilo koji zakoni koji implementiraju uslove ovog Rešenja, kako je izloženo u Aneksu XII, neće se podvrgavati, prilikom njihovog prvog

usvajanja, zahtevima člana 3.7 ovog Aneksa.

3.9 Niti zakoni koji podležu zahtevima člana 3.7, niti bilo koji predlog koji je u suprotnosti sa bilo kojom odredbom ovog Rešenja ne mogu se podneti za referendum.

3.10 Skupština uspostavlja svoj sopstveni pravilnik o radu, koji je u skladu sa principima otvorenosti i transparentnosti i demokratskim donošenjem odluka.

Član 4   Predsednik Kosova

Što se tiče predsednika Kosova, Ustav, između ostalog, obezbeđuje da:

4.1 Predsednik Kosova predstavlja jedinstvo ljudi.

4.2 Predsednik Kosova može jednom da vrati Skupštini na ponovno razmatranje bilo koji zakon za koji smatra da je štetan po legitimne interese jedne ili više zajednica.

Član 5   Vlada Kosova

Što se tiče Vlade Kosova, Ustav, između ostalog, obezbeđuje da:

5.1 Postoji najmanje jedan (1) ministar iz zajednice kosovskih Srba i jedan (1) ministar iz druge nevećinske zajednice na Kosovu; ukoliko ima više od dvanaest (12) ministara, postojaće i treći ministar koji predstavlja nevećinsku zajednicu na Kosovu.

5.2 ostoje najmanje dva zamenika ministara iz zajednice kosovskih Srba i dva zamenika ministara iz drugih nevećinskih zajednica na Kosovu; ukoliko postoje više od dvanaest (12) ministara, onda mora da postoji i treći zamenik ministra koji će predstavljati zajednicu kosovskih Srba i treći zamenik ministra koji će predstavljati drugu nevećinsku zajednicu na Kosovu.

5.3 Sastav civilne službe će odražavati raznolikost ljudi Kosova, uz dužno poštovanje međunarodno priznatih principa jednakosti polova, kako je to izraženo u instrumentima ljudskih prava koji su pomenuti u članu 2 ovog Aneksa. Nezavisni nadzorni odbor civilne službe osigurava poštovanje pravila i principa koji uređuju javnu službu, i on sam takođe odražava raznolikost ljudi Kosova.

Član 6   Ustavni sud i pravosudni sistem

Što se tiče Ustavnog suda Kosova, Ustav, između ostalog, da obezbedi da:

6.1 Ustavni sud se sastoji od devet sudija, koji će biti istaknuti pravnici najvišeg moralnog karaktera.

6.1.1 Šestoro (6) sudija na predlog Skupštine. Od šestoro sudija koji se za prvi mandat naimenuju posle stupanja na snagu ovog Ustava, dvoje (2) sudija će raditi bez mogućnosti reizbora tokom perioda od tri godine, dvoje (2) sudija će

raditi bez mogućnosti reizbora tokom perioda od šest godina, i dvoje (2) sudija će raditi bez mogućnosti reizbora tokom perioda od devet godina. Posle toga, svaki sudija koji je naimenovan u Ustavni sud će se imenovati bez mogućnosti reizbora na rok od devet godina. Sudije čiji mandat ističe na kraju prvog perioda od tri ili šest godina biraju se žrebom od strane predsednika Kosova odmah po njihovom imenovanju.

6.1.2 Što se tiče četiri (4) od šest sudijskih pozicija, za odluku da se neko lice predloži za sudiju Ustavnog suda potrebna je dvotrećinska većina glasova u Skupštini: što se tiče druge dve pozicije, potrebna je saglasnost većine poslanika Skupštine, uključujući saglasnost većine poslanika Skupštine koji zauzimaju rezervisana ili zagarantovana mesta za predstavnike zajednica koje nisu u većini na Kosovu.

6.1.3 Troje međunarodnih sudija postavlja predsednik Evropskog suda za ljudska prava, u konsultaciji sa Međunarodnim civilnim predstavnikom.

6.2 Deset ili više poslanika Skupštine, između ostalog, će imati pravo da ospore ustavnost svakog zakona ili odluke koje je usvojila Skupština pred Ustavnim sudom, kako zbog materijalne tako i zbog proceduralne povrede istih.

6.3 Opštine mogu da ospore ustavnost zakona ili akata Vlade koje povređuju njihove odgovornosti ili umanjuju njihove prihode pred Ustavnim sudom.

Što se tiče pravosudnog sistema na Kosovu, Ustav između ostalog da obezbedi da:

6.4 Sudije i tužioce imenuje i razrešuje dužnosti predsednik Kosova samo na predlog Kosovskog pravosudnog veća (KPV). Sva upražnjena mesta za mesta sudija i tužilaca moraju javno da se oglašavaju i da budu otvorena za sve kvalifikovane kandidate, koji će se birati na predlog KPV na bazi zasluga u skladu sa važećim zakonom i odredbama člana 6.6 ovog Aneksa.

6.5 Kosovsko pravosudno veće ima punu nezavisnost pri obavljanju svojih funkcija kako bi obezbedilo integritet, nezavistan, profesionalan i nepristrasan pravosudni sistem, radi pružanja pristupa pravosuđu svim licima na Kosovu i garantovanja da Kosovski pravosudni sistem bude sveuključiv i da u potpunosti odražava multietnički karakter Kosova. Ovo neće ići na štetu uspostavljanja, u nekoj kasnijoj fazi, posebnog entiteta odgovornog za stvari u vezi imenovanja, disciplinskih mera i razrešenja tužilaca, koji će, ako bude ustanovljen, uživati istu nezavisnost u vršenju svojih funkcija.

6.6 U pogledu upošljavanja, izbora, imenovanja, unapređenja i premeštaja sudija i tužilaca, relevantni organi Kosovske vlasti obezbeđuju da službe pravosuđa i tužilaštva odražavaju multietnički karakter Kosova i potrebu za pravičnom zastupljenošću svih zajednica na Kosovu, uz dužno poštovanje međunarodno priznatih principa jednakosti polova, kako su izraženi u instrumentima ljudskih prava koji su pomenuti u članu 2 ovog Aneksa.

6.7 Sadašnja ovlašćenja i uloga Ombudsmana će i dalje postojati.

Član 7 Centralna izborna komisija

7.1 Komisija će imati devet (9) članova, uključujući predsjednika Centralne izborne komisije koga će imenovati predsjednik Kosova između članova Vrhovnog suda i okružnih sudova.

7.2 Šest (6) člana će biti imenovano od strane šest najvećih parlamentarnih grupa zastupljenih u Skupštini, koji nisu imali prava da učestvuju u raspodeli rezervisanih mesta. Ukoliko je manji broj grupa zastupljen u Skupštini, najveća grupa ili grupe mogu da naimenuju dodatnog/e člana/ove. Jednog (1) člana imenuju poslanici Skupštine koji zauzimaju rezervisana ili zagarantovana mesta za zajednicu kosovskih Srba, a jednog (1) člana poslanici Skupštine koji zauzimaju rezervisana ili zagarantovana mesta za druge zajednice koje nisu u većini na Kosovu.

Član 8 Decentralizacija/Lokalna samouprava

Što se tiče lokalne samouprave na Kosovu, Ustav će, između ostalog, da obezbedi da:

8.1 Kosovo se sastoji od opština, koje uživaju visok stepen lokalne samouprave i koje podstiču i obezbeđuju aktivno učešće svih građana u demokratskom životu.

8.2 Ovlaštenja i granice opština odrediće se po zakonu.

8.3 Opštine imaju pravo na lokalne izvore prihoda i da dobijaju odgovarajuća finansijska sredstva od centralnih vlasti.

8.4 Opštine imaju pravo na međuopštinsku i prekograničnu saradnju u oblastima njihove sopstvene i šire nadležnosti.

Član 9 Ekonomske odredbe

Što se tiče ekonomskog/finansijskog sektora Kosova, Ustav će, između ostalog, da obezbedi da:

9.1 Kosovo koristi jednu valutu kao pravno sredstvo.

9.2 Kosovo ima nezavisnu centralnu bankovnu službu.

9.3 Kosovo uspostavi nezavisna tržišna regulatorna tela.

Član 10 Ustavni amandmani

Što se tiče amandmana na Ustav, Ustav će između ostalog da obezbedi da:

10.1 Za svaki amandman na Ustav potrebno je odobrenje dvotrećinske većine poslanika Skupštine, uključujući dve trećine poslanika Skupštine koji zauzimaju rezervisana ili zagarantovana mesta za predstavnike zajednica koje nisu u većini na Kosovu.

102 Nikakav amandman na Ustav ne sme da umanji bilo koja prava i slobode koja su pomenuta u članu 2 ovog Aneksa.

Član 11   Prelazne odredbe

Ustav takođe obezbeđuje da svi organi vlasti na Kosovu sprovedu u delo odluke i akta međunarodne vlasti koja ima mandat da vrši nadzor implementacije ovog Rešenja i da poštuju sve obaveze Kosova po ovom Rešenju.

ANEKS II PRAVA ZAJEDNICA I NJIHOVIH PRIPADNIKA

Član 1 Osnovne odredbe

1.1 Stanovnici koji pripadaju istoj nacionalnoj ili etničkoj, jezičkoj ili verskoj grupi koja je tradicionalno prisutna na teritoriji Kosova (zajednice) imaju specifična prava kao što je izloženo u ovom Aneksu, pored ljudskih prava i osnovnih sloboda koja su predviđena u članu 2 Aneksa I ovog Rešenja.

1.2 Svaki pripadnik zajednice ima pravo da slobodno izabere da se sa njim postupa ili ne postupa kao sa pripadnikom date zajednice i iz tog izbora niti od korišćenja prava koja su povezana sa tim izborom neće uslediti nikakva diskriminacija.

1.3 Pripadnici zajednica imaju pravo da se slobodno izražavaju, neguju i razvijaju svoj identitet i svojstva svoje zajednice.

1.4 Korišćenje ovih prava sobom da nosi dužnosti i odgovornosti da postupaju u skladu sa zakonom Kosova, i da ne povređuju prava drugih lica.

Član 2 Obaveze Kosova

2.1 Kosovo će stvoriti odgovarajuće uslove koji će omogućiti zajednicama i njihovim članovima da čuvaju štite i razvijaju njihove identitete. Vlada je dužna da naročito podržava kulturne inicijative zajednica i njihovih članova, uključujući i finansijsku pomoć.

2.2 Kosovo promoviše duh tolerancije, dijalog i da podržava pomirenje između zajednica i da poštuje standarde koji su izloženi u Okvirnoj konvenciji Saveta Evrope za zaštitu nacionalnih manjina i Evropskoj povelji za regionalne ili manjinske jezike.

2.3 Kosovo preduzima sve neophodne mere da zaštiti lica koja mogu biti izložena pretnjama ili delima diskriminacije, neprijateljstvima ili nasilju usled njihovog nacionalnog, etničkog, kulturnog, jezičkog ili verskog identiteta.

2.4 Kosovo usvoja adekvatne mere koje mogu biti neophodne za unapređenje, u svim oblastima ekonomije, društva, političkog i kulturnog života, potpune i delotvorne jednakosti između pripadnika zajednica. Ovakve mere neće biti smatrane aktom diskriminacije.

2.5 Kosovo promoviše očuvanje kulturnog i verskog nasleđa svih zajednica kao integralni deo nasleđa Kosova. Kosovo će imati posebnu dužnost da osigura delotvornu zaštitu objekata i spomenika od kulturnog i verskog značaja za zajednice.

2.6 Kosovo će preduzeti delotvorne mere protiv svih onih koji potkopavaju uživanje prava članova zajednica. Kosovo će se uzdržati od politike ili prakse koje imaju za cilj asimilaciju lica koja pripadaju zajednicama protiv njihove volje, i zaštiti ova lica od svake akcije koja ima za cilj takvu asimilaciju.

2.7 Kosovo će osigurati, na nediskriminatorskoj osnovi, da se sve zajednice i njihovi članovi mogu da koriste njihova prava kako je u daljem tekstu utvrđeno.

Član 3 Prava zajednica i njihovih članova

3.1 Članovi zajednica imaju pravo, pojedinačno ili u zajednici, da:

- a. Izražavaju, održavaju i razvijaju njihovu kulturu i očuvaju suštinske elemente njihovog identiteta, naime veru, jezik, tradiciju i kulturu;
- b. Imaju javno obrazovanje na jednom od zvaničnih jezika Kosova po njihovom izboru na svim nivoima;
- c. Imaju predškolsko, osnovno i srednje javno obrazovanje na njihovom jeziku u meri koja je propisana zakonom, sa mogućnošću da u tu svrhu obrazuju posebne razrede ili škole čiji nivo je niži od obično predviđenog za obrazovne ustanove;
- d. Obrazuju i upravljaju njihovim sopstvenim privatnim obrazovnim i ustanovama za obuku za koje se može dobiti javna finansijska pomoć, u skladu sa zakonom i međunarodnim standardima;
- e. Koriste njihov jezik i pismo slobodno kako privatno tako i u javnosti;
- f. Koriste njihov jezik i pismo u odnosima sa opštinskim vlastima ili lokalnim kancelarijama centralnih vlasti u oblastima gde predstavljaju dovoljan udeo stanovništva u skladu sa zakonom. Troškove za usluge tumača ili prevodioca snose nadležni organi.
- g. Koriste i ističu simbole zajednice, u skladu sa zakonom i međunarodnim standardima;
- h. Imaju lična imena upisana u izvornom obliku i pismu na njihovom jeziku kao i da povrate izvorna imena koja su prinudno promenjena;
- i. Imaju lokalne nazive, nazive ulica i drugih topografskih oznaka koje odražavaju i osetljive su na multietnički i multijezički karakter date oblasti;
- j. Imaju zagarantovan pristup, i specijalno predstavljanje u javnim medijima kao i programe na njihovom jeziku, u skladu sa zakonom i međunarodnim standardima;
- k. Imaju pravo da obrazuju i koriste njihove medije, uključujući tu pružanje informacija na njihovom jeziku, i korišćenje rezervisanog broja frekvencija za elektronske medije u skladu sa zakonom i međunarodnim standardima.
- l. Uživaju neometane kontakte između sebe na Kosovu i sklapaju i održavaju slobodne i miroljubive kontakte sa licima iz bilo koje države, naročito sa onima sa kojima imaju zajednički etnički, kulturni, jezički ili verski identitet, ili zajedničko kulturno nasleđe, u skladu sa zakonom i međunarodnim standardima:

m. Uživaju neometane kontakte sa, i učestvuju bez diskriminacije u aktivnostima lokalnih, regionalnih i međunarodnih nevladinih organizacija;

n. Obrazuju udruženja za kulturu, umetnost, nauku i obrazovanje, kao i školska i druga udruženja za izražavanje, negovanje i razvoj njihovog identiteta.

Član 4 Učešće zajednica i njihovih članova u javnom životu i donošenju odluka

4.1 Zajednice i njihovi članovi će imati predstavnike u Skupštini. Zakon, kako je posebno istaknuto u Ustavu, ne može se doneti niti izmeniti bez saglasnosti većine poslanika Skupštine koji zauzimaju mesta koja su rezervisana ili zagarantovana za zajednice, kako je izloženo u članu 3.7 Aneksa I.

4.2 Sastavljanje Vlade i proces naimenovanja sudija i tužilaca će obezbediti posebne modalitete koji će osigurati učešće zajednica i njihovih pripadnika, kako je izloženo u Aneksu I i IV.

4.3 Postoji Konsultativno veće za zajednice pod okriljem predsednika Kosova u kome će zajednice biti zastupljene. Ovo Konsultativno veće za zajednice će da se sastoji, između ostalog, od predstavnika udruženja zajednica. Mandat Konsultativnog veća za zajednice obuhvata sledeće:

4.3.1 Obezbeđenje mehanizma za redovnu razmenu mišljenja između zajednica i Vlade Kosova;

4.3.2 Pružanje prilike zajednicama da u ranoj fazi daju komentare na zakonodavne ili političke inicijative koje može pripremiti Vlada, da daju predloge za ovakve inicijative, i da traže da se njihovi stavovi unesu u relevantne projekte i programe.

4.3.3 Sve druge odgovornosti i funkcije kako je propisano u ovom Rešenju, ili u skladu sa zakonom.

4.4 Zajednice i njihovi pripadnici imaju pravo na pravičnu zastupljenost pri zapošljavanju u javnim organima i javnim preduzećima na svim nivoima, uključujući naročito u policijskoj službi u oblastima gde živi data zajednica, uz poštovanje pravila u pogledu sposobnosti i integriteta koja se primenjuju za javnu administraciju.

4.5 U opštinama gde najmanje deset posto (10%) građana pripadaju zajednicama koje nisu u većini u tim opštinama, mesto potpredsednika Skupštine opštine za zajednice je rezervisano za predstavnika iz tih zajednica. Mesto potpredsednika zauzima kandidat iz nevećinske zajednice koji je dobio najviše glasova na otvorenoj listi kandidata na izborima za Skupštinu opštine. Potpredsednik za zajednice promovise dijalog između zajednica i služi kao zvanično ključno mesto za rešavanje briga i interesa "nevećinskih zajednica" na sednicama Skupštine i u svom radu. Potpredsednik je takođe odgovoran za preispitivanje pritužbi zajednica ili njihovih pripadnika u kojima se žale da su akta ili odluke Skupštine opštine povredile njihova ustavom zagarantovana prava. Potpredsednik je dužan da ovakve stvari prosledi Skupštini opštine da ona sama ponovo razmotri takav akt ili odluku. U slučaju da Skupština opštine odluči da ne razmotri ponovo svoj akt ili odluku, ili ukoliko potpredsednik

smatra da rezultat, i posle ponovnog razmatranja, i dalje predstavlja povredu ustavom zagantovanih prava, onda potpredsednik može da podnese stvar direktno Ustavnom sudu, koji može doneti odluku da li da prihvati stvar radi preispitivanja.

ANEKS III DECENTRALIZACIJA

Da bi se rešili legitimni interesi kosovskih Srba i drugih zajednica koje nisu u većini na Kosovu kao i njihovih pripadnika, da bi se podstaklo i osiguralo njihovo aktivno učešće u javnom životu, i ojačalo dobro upravljanje i efektivnost i efikasnost javnih službi na celom Kosovu, potrebno je da se ustanovi usavršen i održiv sistem lokalne samouprave na Kosovu u skladu sa sledećim principima i odredbama:

Član 1 Osnovne odredbe

1.1 Samouprava na Kosovu zasnivaće se na principima Evropske povelje o lokalnoj samoupravi i, naročito, na principu supsidijarnosti.

1.2 Lokalna samouprava na Kosovu dužna je da štiti i promovise međunarodno priznate standarde ljudskih prava, uz pokljanjanje posebne pažnje potrebama nevećinskih zajednica i njihovim pripadnicima na Kosovu.

1.3 Osnovni principi decentralizacije biće ugrađeni u Ustav, kako je izloženo u članu 8 Aneksa I ovog Rešenja.

Član 2 Kosovsko zakonodavstvo o lokalnoj samoupravi

2.1 Kosovo je dužno da donese novi Zakon o lokalnoj samoupravi u roku od 120 dana od stupanja na snagu ovog Rešenja, koji daje veća ovlašćenja i jača organizaciju opština, kako je izloženo u ovom Aneksu i Aneksu XII.

2.2 Kosovo je dužno da donese novi Zakon o opštinskim granicama u roku od 120 dana od stupanja na snagu ovog Rešenja, koji treba da razgraniči nove opštine, kako je izloženo u ovom Aneksu i Aneksu XII.

2.3 Kosovo je dužno da donese osnovne zakone, u skladu sa principima koji su izloženi u ovom Aneksu, da bi osiguralo podjednak tretman i minimalne standarde za sve opštine u pogledu uređenja i upravljanja javnim poslovima koji su u njihovoj nadležnosti, uz posebno poštovanje principa supsidijarnosti.

Član 3 Nadležnosti opština

3.1 Opštine na Kosovu imaće potpuna i isključiva ovlašćenja, u stvarima koje su od lokalnog interesa, uz poštovanje standarda koji su izloženi u važećim zakonima u sledećim oblastima (u daljem tekstu pomenute kao njihove sopstvene nadležnosti):

- a. Lokalni ekonomski razvoj;
- b. Urbano i ruralno planiranje;

- c. Korišćenje i razvoj zemljišta;
- d. Primena građevinskih propisa i standarda kontrole gradnje;
- e. Lokalna zaštita životne sredine;
- f. Pružanje i održavanje javnih i komunalnih usluga, uključujući vodosnabdevanje, kanalizacione odvođe, čišćenje kanalizacije, rukovanje otpadom, lokalne puteve, lokalni transport, i lokalne sisteme za grejanje;
- g. Lokalnu civilnu zaštitu;
- h. Obezbeđenje javnog predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja, uključujući tu registraciju i davanje licence obrazovnim institucijama, upošljavanje, isplata plata i obuka nastavnog osoblja i rukovodećeg kadra;
- i. Obezbeđenje javne primarne zdravstvene zaštite;
- j. Porodične i druge službe;
- k. Javni smeštaj;
  - 1. Javna zdravstvena zaštita;
- m. Davanje licenci lokalnim službama i objektima, uključujući one koje se odnose na zabavne, kulturne i rekreativne aktivnosti, hranu, smeštaj, pijace, uličnu prodaju, lokalni javni prevoz i taksi službu;
- n. Davanje naziva putevima, ulicama, i drugim javnim mestima;
- o. Obezbeđenje i održavanje javnih parkova i prostora;
- p. Turizam;
- q. Kulturne i rekreativne aktivnosti;
- r. Sve one stvari koje nisu izričito isključene iz njihove nadležnosti niti su poverene nekom drugom organu.

Član 4 Proširene sopstvene opštinske nadležnosti

4.1 Izvesne opštine na Kosovu imaće sopstvene nadležnosti koje su proširene na sledeći način:

- 4.1.1 Opština Severna Mitrovice/Mitrovica imaće nadležnost za visoko obrazovanje, uključujući tu registraciju i izdavanje licence obrazovnim institucijama, upošljavanje, isplatu plata i obuku nastavnog osoblja i rukovodećeg kadra;
- 4.1.2 Opštine Severna Mitrovice/Mitrovica, Gracanice/Gračanica,

Shterpce/Štrpce imaće nadležnosti za obezbeđenje sekundarne zdravstvene zaštite, uključujući tu registraciju i izdavanje licence zdravstvenim ustanovama, upošljavanje, isplatu plata i obuku zdravstvenih radnika i rukovodećeg kadra;

4.1.3 Sve opštine u kojima je zajednica kosovskih Srba u većini imaće:

a. Ovlašćenja da budu odgovorni za vođenje poslova iz oblasti kulture, uključujući tu, u skladu sa odredbama Aneksa V ovog Rešenja, zaštitu i promovisanje srpskog i drugog verskog i kulturnog nasleđa na teritoriji opštine, kao i da daju podršku lokalnim verskim zajednicama;

b. Veća prava da učestvuju u izboru i razrešenju komandira policijskih stanica, kako je izloženo u članu 2.6 Aneksa VIII ovog Rešenja.

4.2 Što se tiče ovih proširenih sopstvenih nadležnosti Kosovo je dužno da donese okvirni zakon koji će obezbediti jednak pristup javnim službama; minimalne kvalitativne i kvantitativne standarde u obezbeđenju javnih usluga: minimalne kvalifikacije osoblja i objekata za obuku; opšte principe o izdavanju licenci i akreditacija za davaoce javnih usluga.

4.3 Opštine koje vrše sopstvene proširene opštinske nadležnosti mogu da sarađuju sa bilo kojom drugom opštinom u pružanju ovih usluga.

Član 5 Poverene opštinske nadležnosti

5.1 Centralne vlasti na Kosovu dužne su da povere odgovornost opštinama za sledeće nadležnosti, u skladu sa zakonom:

- a. Katastarske knjige;
- b. Matične knjige građana;
- c. Registracija glasača;
- d. Registracija firmi i izdavanje licenci;
- e. Raspodela naknada socijalne pomoći (osim penzija); i
- f. Zaštita šuma;

5.2 Centralne vlasti mogu poveriti dodatne nadležnosti opštinama, po potrebi i u skladu sa zakonom.

Član 6 Administrativna revizija opštinskih aktivnosti

6.1 Administrativna revizija opštinskih aktivnosti od strane centralnih vlasti u oblasti njihovih sopstvenih nadležnosti biće ograničena na osiguranje poštovanja Ustava

Kosova i važećih zakona.

6.1.1 Nadzorni administrativni organ može zahtevati da opština preispita odluku ili drugi akt za koji se smatra da nije u skladu sa Ustavom ili zakonima koji su usvojeni u skladu sa ovim Rešenjem. U ovakvom zahtevu treba da se navede navodna povreda Ustava ili zakona. Zahtev ne bi trebalo da odlaže izvršenje opštinske odluke ili drugog akta.

6.1.2 Ukoliko, shodno zahtevu koji je podnet na osnovu člana 6.1.1 ovog Aneksa, opština prihvati zahtev, onda ona može odlučiti da odloži izvršenje odluke ili drugog akta dok se još nalazi u procesu odlučivanja od strane opštinskih organa.

6.1.3 Ukoliko opština odbije zahtev ili se suzdrži od donošenja odluke ili akta koji se nalazi pod revizijom, nadzorni administrativni organ može da ospori odluku ili drugi akt pred okružnim sudom koji je nadležan za teritoriju date opštine. Okružni sud može da naloži, kao privremenu meru, da se odlaže primena sporne odluke ili drugog akta.

6.2 Što se tiče poverenih opštinskih nadležnosti, centralne vlasti mogu da preispitaju celishodnost date opštinske odluke ili drugog akta u pogledu poštovanja Ustava Kosova i zakona usvojenih u skladu sa ovim Rešenjem, i mogu sledstveno tome ukinuti, izmeniti, ili zameniti, po nahođenju, izvršenje opštinske odluke ili drugog akta.

Član 7   **Obrazovanje**

7.1 Što se tiče nastavnog plana u školama na Kosovu u kojima se nastava odvija na srpskom jeziku:

7.1.1 Škole u kojima se nastava odvija na srpskom jeziku mogu da primenjuju nastavni plan ili udžbenike koje je uradilo Ministarstvo prosvete Republike Srbije, pošto o tome obaveste Kosovsko Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije.

7.1.2 U slučaju prigovora od strane Kosovskog Ministarstva obrazovanja, nauke i tehnologije zbog primene posebnog nastavnog plana ili udžbenika, predmet se prosledjuje nezavisnoj komisiji za reviziju pomenutog nastavnog plana ili udžbenika radi utvrđivanja saglasnosti sa Ustavom Kosova i zakonima koji su usvojeni u skladu sa ovim Rešenjem.

7.1.3 Nezavisna komisija treba da se sastoji od tri (3) predstavnika koje su izabrali poslanici Skupštine Kosova koji zauzimaju mesta koja su rezervisana ili zagantovana za zajednicu kosovskih Srba, tri (3) predstavnika koje je izabralo kosovsko Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije, i jednog (1) međunarodnog člana koga je odabrao i koji predstavlja Međunarodnog civilnog predstavnika.

7.1.4 Komisija treba da donosi sve odluke na osnovu većine glasova, i njen predsednik treba da se menja svake godine tako da jednu godinu predsednik bude predstavnik koga su izabrali poslanici Skupštine Kosova koji zauzimaju mesta koja su rezervisana ili zagantovana za zajednicu kosovskih Srba a druge godine predstavnik koga je izabralo kosovsko Ministarstvo obrazovanja, nauke i

tehnologije.

7.2 Što se tiče javnog univerziteta na srpskom jeziku:

7.2.1 Univerzitet u Severnoj Mitrovici/Mitrovici treba da bude autonomna ustanova za visoko obrazovanje. Univerzitet treba da donese statut u kome određuje svoju unutrašnju organizaciju i upravu, i procedure i uzajamne veze sa javnim organima, u skladu sa centralnim okvirnim zakonom, koga treba da ispita nezavisna komisija kako je izloženo u članu 7.2.2 ovog Aneksa.

7.2.2 Odluke o saglasnosti statuta sa centralnim okvirnim zakonom, evropskim standardima i najboljom praksom, i o stvarima u vezi akreditacije univerziteta u okviru univerzitetskog sistema Kosova treba da donese nezavisna komisija sastavljena od tri (3) predstavnika koje je odabrao univerzitet, tri (3) predstavnika koje je odabralo kosovsko Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije, i jednog (1) međunarodnog člana koga je izabrao i koji predstavlja Međunarodnog civilnog predstavnika. Komisija treba da donosi sve odluke većinom glasova, i njeno predstavništvo treba da se menja svake godine između predstavnika koje je odabrao univerzitet i predstavnika koje je odabralo kosovsko Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije.

7.2.3 Opština Severna Mitrovica/Mitrovica treba da ima ovlašćenja da obavlja odgovornosti za ovaj javni univerzitet na srpskom jeziku, u skladu sa članom 4.1.1 ovog Aneksa. Opština treba da ima pravo da imenuje dva člana u Univerzitetski odbor, koji treba da se sastoji od ukupno devet članova. Opština treba isto tako da osigura da univerzitet dobije adekvatne prostorije i finansije za svoj rad.

7.2.4 Opština Severna Mitrovica/Mitrovica može da saraduje sa bilo kojom drugom opštinom u pogledu rada univerziteta.

Član 8   Lokalne finansije

8.1 Opštine su dužne da formiraju sopstvene budžete za potrebe poslova koji spadaju u njihovu nadležnost. Centralni zakonom su utvrđeni osnovni zahtevi finansijskog upravljanja i javne odgovornosti koji važe za sve opštine, u skladu sa međunarodnim standardima.

8.2 Opštine će imati pravo na sopstvene finansijske resurse, što uključuje i ovlašćenja da uvede i prikuplja lokalne poreze, naknade i provizije. Opštine neće uvoditi ili prikupljati carinske dažbine, poreze na prihode od fizičkih i pravnih lica, PDV i akcize, poreze na kapital osim poreza na nepokretnu imovinu koja se nalazi na teritoriji opštine, niti bilo koje druge naknade koji imaju ekvivalentno dejstvo kao takve dažbine i porezi.

8.3 Postojeći sistem primarno rezervisanih centralnih davanja biće revidiran kako bi obuhvatio pravičan i transparentan sistem blok davanja, koji će osigurati veću autonomiju opštinama pri raspodeli i potrošnji sredstava iz centralnih fondova. Formula raspodele u blok davanju biće zakonom utvrđena u skladu sa međunarodnim standardima, s tim da se uzme u obzir potreba adekvatne raspodele sredstava za

nevećinske zajednice u datim opštinama, potrebu za pravičnim ujednačenim sistemom, i koji će obezbediti razuman stepen stabilnosti opštinskog prihoda.

8.4 Uprkos odredbama člana 8.3 ovog Aneksa, opštine koje imaju odgovornosti za sopstvene proširene nadležnosti, kako je izloženo u članu 4 ovog Aneksa, imaće pravo na dodatna sredstva iz centralnog fonda u okviru granica utvrđenih po standardima za minimalni kvalitet i kvantitet za pružanje javnih usluga u sferi vršenja ovih odgovornosti, u skladu sa centralnim zakonskim okvirima.

8.5 Opštine su dužne da osiguraju nezavisne i objektivne unutrašnje kontrole najmanje jednom godišnje, i treba da podležu iznenadnim, nezavisnim, spoljnim inspekcijama koje vrši autonomni organ vlasti da osigura delotvorno upravljanje javnim resursima, i rezultati ovih inspekcija treba da se objavljuju.

Član 9   Meduopštinska saradnja

9.1 Na osnovu principa Evropske povelje o lokalnoj samoupravi, opštine će imati pravo da sarađuju i sklapaju partnerstva sa drugim kosovskim opštinama, sa ciljem da iznađu zajedničke interese, u skladu sa zakonom.

9.1.1 Opštinske odgovornosti u sferi njihovih ili proširenih sopstvenih nadležnosti mogu se vršiti preko opštinskih partnerstava, sa izuzetkom vršenja osnovnih opštinskih ovlašćenja, kao što su izbori opštinskih organa i naimenovanje opštinskih zvaničnika, opštinski budžet, i usvajanje regulatornih akata koji se odnose na sve građane generalno.

9.1.2 Opštinska partnerstva mogu da preuzmu sve mere koje su neophodne da implementiraju i vrše njihovu funkcionalnu saradnju preko, *između ostalog*, obrazovanja organa za donošenje odluka koji će se sastojati od predstavnika koje imenuju skupštine opština učesnica, upošljavanja i otpuštanja administrativnog i savetodavnog osoblja, i odluka o finansiranju i drugim operativnim potrebama partnerstva;

9.1.3 Odluke i aktivnosti partnerstva biće predmet zahteva za izveštavanja nadležnih centralnih vlasti, i administrativnoj reviziji u pogledu saglasnosti sa zakonom, u skladu sa odredbama člana 6.1 ovog Aneksa.

9.2 Na osnovu principa Evropske povelje za lokalnu samoupravu, opštine će imati pravo da obrazuju i učestvuju u radu udruženja opština Kosova radi zaštite i promovisanja njihovih zajedničkih interesa, u skladu sa zakonom.

9.2.1 Članstvo u ovakvim udruženjima biće ograničeno na opštine na Kosovu. Ovakva udruženja mogu da sarađuju sa njihovim međunarodnim partnerima.

9.2.2 Ovakva udruženja mogu da ponude svojim članovima određene usluge, uključujući tu i obuku, razvoj kapaciteta, tehničku pomoć, istraživanje vezano za nadležnosti opština i političke preporuke.

9.3 Opštine koje su stupile u partnerstvo ili udruženje shodno odredbama člana 9.1 i 9.2

ovog Aneksa dužne su da objave sve informacije u vezi aktivnosti i budžeta partnerstva/udruženja, u skladu sa zakonom.

Član 10 Saradnja sa institucijama Republike Srbije

10.1 Opštine će imati pravo da saraduju, u sferi njihovih sopstvenih nadležnosti, sa opštinama i institucijama, uključujući tu i vladine agencije, u Republici Srbiji. Ovakva saradnja može da poprimi oblik obezbeđenja finansijske i tehničke pomoći od strane srpskih institucija radi primene opštinskih nadležnosti.

10.2 Opštine su dužne da unapred obaveste Ministarstvo lokalne uprave Kosova o nameri da se uključe u takvu saradnju. Uz obaveštenje dužne su da prilože nacrt sporazuma između opštine i predložene srpske partnerske institucije.

10.3 Nacrt sporazuma o saradnji treba da definiše oblasti planirane saradnje, obezbeđenje osoblja i opreme, nivo finansiranja i mehanizme obrade, kao i druge relevantne proceduralne aranžmane, u skladu sa zahtevima upravljanja javnim finansijama koji važe za sve opštine.

10.4 Ovakva namera za saradnju i prateći nacrt sporazuma mogu biti podvrgnuti reviziji od strane administrativnog odeljenja kosovskog Ministarstva lokalne uprave u pogledu saglasnosti sa centralnim okvirnim zakonom. Uprkos odredbama člana 6.1 ovog Aneksa, Ministarstvo, shodno takvoj reviziji, može da uvrsti izmene u nacrt sporazuma o saradnji, ili, ukoliko se ozbiljne povrede zakona ne mogu na drugačiji način otkloniti, Ministarstvo može da ukine planiranu saradnju. Opština može da uloži žalbu na ovakvu meru Ministarstva pred Okružnim sudom koji je nadležan za teritoriju opštine.

10.5 Partnerstva između kosovskih opština imaće prava na direktne odnose sa institucijama u Republici Srbiji samo u meri koja je neophodna za sprovođenje praktičnih aktivnosti partnerstva.

10.6 Potrebno je da se obrazuje zajednička komisija Republike Srbije/Kosova radi negovanja ovakve saradnje sa institucijama u Republici Srbiji i rešavanja posebno osetljivih pitanja između Prištine i Beograda po pitanju ove saradnje.

Član 11 Finansiranje opštinskih aktivnosti od strane Republike Srbije

11.1 Opštine će imati pravo da dobijaju finansijske donacije od Republike Srbije, koje podležu sledećim odredbama:

11.1.1 Sve finansijske donacije opštinama na Kosovu od strane Republike Srbije biće ograničene u svojoj nameni na vršenje opštinskih odgovornosti u obastima njihovih sopstvenih nadležnosti, i treba da su transparentne i da se objave u javnosti.

11.1.2 Opštine mogu da dobiju finansijske donacije od Republike Srbije preko računa u poslovnim bankama, koje overava Centralna banka Kosova. Svi ovakvi prijemi biće prijavljeni Centralnom trezoru.

11.1.3 Opštine koje dobijaju finansijske donacije od Republike Srbije dužne su da prijave ovakve donacije, zajedno sa odgovarajućim rashodima, u njihovim opštinskim budžetima.

11.1.4 Finansijske donacije iz Republike Srbije opštinama na Kosovu ne smeju da utiču na raspodelu davanja i drugih resursa koja se obezbeđuju opštinama shodno članu 8.3 i 8.4 ovog Aneksa, i ne treba da podležu porezima, provizijama ili dažbinama bilo koje vrste koje nameće bilo koja centralna vlast.

11.2 Pojedinačni prenos novca, uključujući tu i penzije, pojedinim građanima Kosova mogu se vršiti finansiranjem iz Republike Srbije.

Član 12 Osnivanje novih opština

12.1 Biće osnovane nove opštine, na osnovu razgraničenja u prilogu ovog Aneksa, i treba da se izlože u novom Zakonu o opštinskim granicama.

12.2 Po stupanju na snagu Zakona o opštinskim granicama, vlasti Kosova i Međunarodni civilni predstavnik (MCP) treba da preduzmu sve neophodne pripreme da osiguraju da, do vremena održavanja lokalnih izbora, budu raspodeljeni i ustanovljeni resursi, imovina, i administrativne strukture koje su potrebne za formiranje i funkcionisanje ovih novih opština. Ovakve pripreme treba da sadrže sledeće:

12.2.1 MCP imenuje, u konsultaciji sa lokalnim zajednicama u novim opštinama, ili, u slučaju Novog Brda, u novim katastarskim zonama, i Ministarstvom lokalne uprave, Opštinskim timovima za pripremu (OTP) da pripreme osnivanje njihovih novih opština i ostale povezane zadatke koje odredi MCP.

12.2.2 Tokom ovakvih priprema, izvršne funkcije u pogledu novih opština i obezbeđenje javnih usluga u njima ostaće u nadležnosti bivših opština, u konsultaciji sa OTP-ima.

12.2.3 Što se tiče sadašnje opštine Mitrovice/Mitrovice, planovi za osnivanje opštine Severne Mitrovice/Mitrovice sastojaće se od onih koji su izloženi u članu 13 ovog Aneksa.

12.2.4 Ovi i drugi prelazni mehanizmi između bivših i novih opština biće utvrđeni Zakonom o opštinskim granicama.

12.3 Odmah po završetku lokalnih izbora, sve izvršne funkcije i nadležnosti dužne su da prenesu sa bivših opština na novoizabrane organe vlasti novih opština u skladu sa ovim Rešenjem. Kosovske centralne vlasti dužne su da osiguraju da se sva finansijska sredstva raspodele i prenesu na nove opštine, i preduzmu sve neophodne mere da osiguraju da nove opštine mogu da počnu da rade kao delotvorne teritorijalne jedinice lokalne samouprave.

12.4 Uprkos odredbama člana 12.1 ovog Aneksa, Kosovo je dužno da se uključi u konsultacije sa nevećinskom zajednicom gde takva zajednica čini najmanje 75%

stanovništva u koncentrisanom naselju koje ukupno ima najmanje 5000 stanovnika, sa ciljem da se obrazuju druge nove opštine.

Član 13 Mitrovica/Mitrovica

13.1 Na teritoriji sadašnje opštine Mitrovica/Mitrovica, biće formirane dve nove opštine, Severna Mitrovica/Mitrovica i Južna Mitrovica/Mitrovica, sa odgovarajućim opštinskim granicama kako je iscertano u prilogu ovog Aneksa III.

13.2 Potrebno je da se obrazuje Zajednički odbor opštine Severna Mitrovica/Mitrovica i Južna Mitrovica/Mitrovica koji će vršiti funkcionalnu saradnju u oblasti njihovih sopstvenih nadležnosti kako se o tome dogovore opštine.

13.3 Zajednički odbor brojaće jedanaest (11) članova, sa po pet (5) predstavnika koje bira svaka opština i jednim (1) međunarodnim predstavnikom koga bira MCP. Zajedničkim odborom predsedavaće međunarodni predstavnik.

13.4 MCP je dužan da otvori terensku kancelariju u Mitrovica/Mitrovici, koja će se u svom radu fokusirati naročito na oblast bezbednosti/vladavine prava, slobode kretanja/povratka, stambeno/imovinskih prava, i ekonomskog razvoja, kako je izloženo u Aneksu IX ovog Rešenja.

13.5 Tokom prelaznog perioda od 120 dana, SPGS je dužan da formira privremene opštinske strukture, u koordinaciji sa MCP, za novu opštinu Severna Mitrovica/Mitrovica, sa njenim granicama kako je iscertano u prilogu ovog Aneksa. Po isteku prelaznog perioda, ovakve privremene opštinske strukture biće u nadležnosti MCP, do vremena održavanja prvih lokalnih izbora u toj opštini.

Član 14 Popis stanovništva i revizija odredbi o decentralizaciji

14.1 Godinu dana posle stupanja na snagu ovog Rešenja Kosovo, u konsultaciji sa MCP, dužno je da organizuje popis stanovništva, koji će se obaviti u skladu sa međunarodnim standardima i podleže međunarodnom nadzoru. U tom kontekstu, Republika Srbija i druge susedne zemlje dužne su da daju ovlašćenje nekoj međunarodnoj agenciji da izvrši upis izbeglica i interno raseljenih lica (IRL) koja žele da se vrate na Kosovo.

14.2 Odredbe ovog Aneksa u vezi formiranja novih opština, uključujući njihove granice, mogu se preispitati, i revidirati ako je potrebno, od strane MCP, u tesnoj koordinaciji sa Vladom Kosova i Konsultativnim većem za zajednice, u roku od šest meseci od podnošenja konačnih rezultata o popisu na Kosovu. Prilikom preispitivanja treba da se razmotre demografska kretanja, i, posebno, povratak izbeglica i IRL u opštinama, kao i funkcionalnost i održivost opštinskih organa vlasti i njihovih aktivnosti.

**DODATAK ANEKSU III
RAZGRANIČENJE NOVIH OPŠTINA**

Katastarske zone (KZ) unutar svake opštine navedene su u daljem tekstu:

Gračanica (16)

KZ Badovac
KZ Batuse
KZ Čaglavica (kao što je obeleženo u priloženoj karti III A),
KZ Dobrotin
KZ Gračanica
KZ Donja Gušterica
KZ Gornja Gušterica
KZ Lapjle Selo
KZ Lepina
KZ Livade
KZ Preoce
KZ Skulanevo
KZ Sušica
KZ Suvi Do
KZ Radevo
KZ Ugljare

Novo Brdo (24)

KZ Bostane
KZ Boljevce
KZ Bušince
KZ Carevce
KZ Draganac
KZ Izvor
KZ Jasenovik
KZ Klobukar
KZ Koretište
KZ Gornje Kusce.
KZ Labljane
KZ Donji Makreš
KZ Gornji Makreš
KZ Manišince
KZ Miganovce
KZ Mozgovo
KZ Novo Brdo
KZ Paralovo
KZ Prekovce
KZ Stanišor
KZ Straža
KZ Trnićevice
KZ Tirince
KZ Zebince

Ranilug (13)

KZ Boževce
KZ Domorovce
KZ Drenovac
KZ Glogovac
KZ Odevce
KZ Gornje Korminjane
KZ Donje Korminjane
KZ Pančelo
KZ Rajanovce
KZ Ranilug
KZ Veliko Ropotovo
KZ Malo Ropotovo,
KZ Tomance

Parteš (3)

KZ Donja Budriga
KZ Pasjane
KZ Parteš

Klokot/Vrbovac (8)

KZ Grnčar
KZ Klokot
KZ Letnica
KZ Mogila
KZ Sašare
KZ Vrbovac
KZ Vrnavokolo
KZ Vrnez

Mitrovica/Severna Mitrovica

KZ Mitrovica (kao što je obeleženo u priloženim kartama III B, C)
KZ Gornji Suvi Do (kao što je obeleženo u priloženim kartama III B, C)
KZ Donji Suvi Do (kao što je obeleženo u priloženim kartama III B, C)

DODATAK IV PRAVOSUDNI SISTEM

Član 1   Struktura sudova

1.1 Vrhovni sud prilikom rešavanja žalbi podnetih u skladu sa zakonom garantuje doslednu i istovetnu primenu zakona. Najmanje petnaest posto (15%) sudija Vrhovnog suda, ali ni u kom slučaju manje od troje (3) sudija, su sudije iz zajednica koje nisu većinska zajednica na Kosovu.

1.2 Najmanje petnaest procenata (15%) sudija svakog Okružnog suda, ali ni u kom slučaju manje od dvoje (2) sudija, su sudije iz zajednica koje nisu većinska zajednica na Kosovu.

1.3 Ukoliko na teritoriji novoosnovanih opština shodno Aneksu III ne postoji sud, opština može, na osnovu odluke opštinske skupštine da podnese zahtev Kosovskom pravosudnom veću (KPV) za donošenje odluke o osnivanju suda unutar njene teritorije ili za dodeljivanje nadležnosti nad teritorijom nove opštine nekom od već postojećih sudova na teritoriji druge opštine. Isto pravo ima i opština koja već postoji, a gde je većina stanovništva iz redova zajednica koje nisu većinska zajednica na Kosovu i koja na svojoj teritoriji nema svoj sud.

1.3.1 Kosovsko pravosudno veće (KPV) odobrava takve zahteve, osim u slučaju kada oceni da zahtev za otvaranje novog suda sa takvim nadležnostima nema dovoljan obim posla ili broj predmeta koji trebaju da opravdaju postojanje posebnog suda.

1.3.2 Ukoliko KPV odobri zahtev za otvaranje novog suda, nadležne vlasti preduzimaju sve neophodne mere kako bi zagarantovale da svaki novi sud postane funkcionalan u roku od šest meseci od dana donošenja odluke.

1.3.3 Ukoliko KPV ne odobri zahtev za uspostavljanje novog suda, ili ukoliko opština traži da postojeći sud ima nadležnost nad njenom teritorijom, nadležne vlasti preduzimaju sve neophodne mere kako bi usred posledice geografske izolacije, nedostatka bezbednosti ili ostalih relevantnih faktora poboljšale zajednicama pristup pravosuđu. Takve mere mogu uključiti otvaranje Odeljenja postojećeg osnovnog suda na teritoriji nove opštine čiju nadležnost je nova opština tražila nad njenom teritorijom, ili da obezbedi mogućnost zasedanja suda na teritoriji nove opštine.

Član 2   Sudije i tužioci

2.1 Sastav sudija i tužilaca predstavlja etničku raznolikost Kosova i potrebu za jednakom zastupljenošću svih zajednica, poštujući u isto vreme međunarodno priznata načela ravnopravnosti polova, kao što je to i izloženo u instrumentima o ljudskim pravima, a na koje se odnosi član 2 Aneksa I ovog Predloga rešenja.

2.2 Kosovske institucije pravosuđa naročito odražavaju etnički sastav u oblasti svoje

nadležnosti. Kosovsko pravosudno veće preduzima mere koje su neophodne za povećanje broja sudija i tužioca iz kosovskih zajednica koje trenutno nisu dovoljno zastupljene među sudijama i tužiocima koji rade na Kosovu ili bilo kom drugom segmentu pravosuđa.

2.2.1 Da bi do kraja ispunio svoje obaveze, KPV, *između ostalog*, daje prednost jednako kvalifikovanim kandidatima za sudije i tužioce koji pripadaju zajednicama koje nisu dovoljno zastupljene.

2.2.2 Pružanje prednosti jednako kvalifikovanim kandidatima iz zajednica koje nisu dovoljno zastupljene primenjuje se sve dok je procenat sudija i tužioca iz redova ostalih zajednica koji ne pripadaju većinskoj zajednici ispod 15%, i/ili kada je procenat sudija i tužioca iz redova srpske zajednice ispod 8%.

Član 3 Postupak imenovanja sudija i tužilaca

3.1 Tekuća, istovremena, sveobuhvatna procena koje se sprovodi širom Kosova o podobnosti svih kandidata za stalna imenovanja sudija i tužioca sve do starosne dobi potrebne za ostvarivanje prava na penziju ("Proces imenovanja"), nastaviće da se odvija u skladu sa Administrativnim uputstvom 2006/18¹ i na ovaj postupak neće imati uticaj prestanak mandata UNMIK-a ili stupanje na snagu novog Ustava, kao što je to i predviđeno članom 14 ovog Rešenja, osim ako nije drugačije utvrđeno ovim Aneksom.

3.1.1 Sve uspešne kanidate koje je SPGS imenovao ili reimenovao kao sudije i tužioce u procesu imenovanja nastaviće da obavljaju svoje dužnosti sve do isteka njihovog mandata, ili sve dok ne budu razrešeni svoje dužnosti u skladu sa zakonom.

3.1.2 Nakon završetka mandata UNMIK-a kao što je to predviđeno u članu 14 ovog Rešenja, Nezavisna komisija za imenovanje sudija i tužioca (NKST) podnosi Kosovskom pravosudnom veću (KPV) pismenu preporuku o kandidatima za imenovanje ili reimenovanje, koje ima završnu reč u predlaganju kandidata za imenovanje ili reimenovanje sudija i tužioca predsedniku Kosova.

3.1.3 Svi uspešni kandidati koji su imenovani ili reimenovani kao sudije i tužiocci od strane predsednika Kosova, a na predlog KPV-a kao deo postupka imenovanja, nastaviće da rade na ispunjavanju svojih dužnosti sve do isteka njihovog mandata ili dok ne budu u skladu sa zakonom razrešeni svoje dužnosti.

3.2 Po isteku prelaznog perioda utvrđenog članom 14 ovog Rešenja, sastav KPV-a i njegov Proces imenovanja sudija i tužilaca za pripadnike zajednica koje nisu većinska zajednica na Kosovu, ustanoviće se i izvršiti u skladu sa odredbama člana 4 ovog Aneksa.

Član 4 Kosovsko pravosudno veće

¹ Implementira UNMIK Uredbu br. 2006/25 o Regulatornom okviru za sistema pravosuđa na Kosovu

4.1 Kosovsko pravosudno veće (KPV) je odgovorno, *između ostalog*, za donošenje odluka o predlogu kandidata u sudstvu, unapređenje, razmeštaju sudija i za disciplinske postupke koji se vode protiv sudija. Ovlašćenja i postupci KPV-a, uključujući i pitanja koje se odnose na disciplinski postupak i razrešenje dužnosti svojih članova, utvrđeni su zakonom. KPV je potpuno nezavisno prilikom obavljanja svog rada.

4.2 KPV u svom sastavu ima trinaest (13) članova.

4.2.1 Od trinaestoro članova, pet (5) članova biće kosovski članovi pravosudnog i tužilačkog saveta koje je NKST ocenilo tokom prve i druge faze u postupku imenovanja, a u skladu sa Administrativnim uputstvom 2006/18. Od ovih petoro članova, jedan (1) sudija i jedan (1) tužilac, slučajno izabrani, radiće u KPV-u sve do isteka njihovih mandata, kada će biti zamenjeni jednim (1) sudijom i jednim (1) tužiocem čiju je kompetentnost ocenio NKST i koje su izabrale njihove kolege nakon metoda koji su imali za cilj da osiguraju najširu zastupljenost sudija i tužioca. Preostalo dvoje (2) sudija i jedan (1) tužilac, od petoro kosovskih NKST-a, radiće u KPV-u u periodu od dodatnih godinu (1) dana nakon isteka njihovih mandata, posle čega će biti zamenjeni istim postupkom kao njihove prethodne kolege iz NKST-a. U slučaju da bude formirano telo koje je odgovorno za pitanja koje se odnose na imenovanje, disciplinski postupak i razrešenje dužnosti tužilaca, svo petoro preostalih članova KPV-a biće sudije.

4.2.2 Među preostalim osam članova, dvoje (2) članova izabraće poslanici Skupštine Kosova, koji drže rezervisana mesta ili mesta koja su zagantovana za pripadnike srpske zajednice, dvoje (2) članova izabraće poslanici Skupštine koji drže poslanička mesta rezervisana ili zagantovana za ostale zajednice i dvoje (2) članova izabraće skupštinski poslanici koji su izabrani za poslanike tokom redovne raspodele poslaničkih mesta. U svakom slučaju, najmanje jedan od dvoje članova biće sudije koje je procenio NKST. Dvoje (2) međunarodnih članova, od kojih će jedan biti sudija bira MCP i Misija EBOP-a.

4.2.3 Svi članovi Kosovskog pravosudnog veća imaće potrebne profesionalne kvalifikacije i stručnost koja je neophodna za rad KPV-a.

4.3 Kandidati za sudijska i tužilačka mesta koja su rezervisana za pripadnike zajednica koje ne predstavljaju većinsku zajednicu na Kosovu, a koje su izabrali skupštinski poslanici koji drže poslanička mesta rezervisana ili zagantovana za pripadnike zajednica koja nije većinska zajednica na Kosovu, mogu biti imenovani od strane svih članova KPV-a ili većinom članova KPV-a. Ukoliko ova grupa članova KPV-a ne nominuje kandidata na dva uzastopna zasedanja KPV-a, svi članovi KPV-a imaju pravo da nominuju kandidata za ta mesta. Takvi kandidati biće izabrani od kvalifikovanih kandidata koji ispunjavaju sve uslove predviđene zakonom.

4.4 Kandidati za sudijska i tužilačka mesta za sudove koji u svojoj nadležnosti pokrivaju teritoriju jedne ili više opština gde je većina stanovništva iz redova srpske zajednice mogu biti imenovani samo jednoglasnom i zajedničkom odlukom celokupnog Kosovskog pravosudnog veća i od strane dvoje članova KPV-a koje su izabrali skupštinski poslanici

koji imaju rezervisana mesta ili mesta koja su zagantovana za zajednicu kosovskih Srba. Ukoliko ova dva člana ne nominuju svog kandidata na dva uzastopna zasedanja KPV-a, svi članovi KPV-a imaju pravo da nominuju kandidate za ta mesta. Takvi kandidati biće izabrani iz grupe kvalifikovanih kandidata koji ispunjavaju sve uslove predviđene zakonom.

4.5 Sudija ne može biti razrešen dužnosti ili premešten na drugo radno mesto protiv svoje volje osim ako to nije na predlog Kosovskog parvosudnog veća i u skladu sa Ustavom i zakonom. Sudija koji nije zadovoljan takvom odlukom ima pravo ulaganja žalbe Vrhovnom sudu Kosova.

DODATAK V

VERSKO I KULTURNO NASLEĐE

Član 1 Naziv, unutrašnja organizacija i imovina Srpske pravoslavne crkve

1.1 Srpska pravoslavna crkva (SPC) na Kosovu uživa svu zaštitu, prava, privilegije i imunitet kao što je to i predviđeno ovim Aneksom. Takva prava, privilegije i imunitet vršiće se u skladu sa dužnostima i obavezama predviđenim zakonom Kosova i tom prilikom neće kršiti prava ostalih.

1.2 Kosovo priznaje Srpsku Pravoslavnu crkvu na Kosovu, uključujući manastire, crkve i ostala mesta koja se koriste u verske svrhe, a koja predstavlja sastavni deo Srpske pravoslavne crkve sa sedištem u Beogradu.

1.3 Kosovo će poštovati naziv i unutrašnju organizaciju Srpske pravoslavne crkve, uključujući njenu hijerarhiju i aktivnosti.

1.4 Kosovo će garantovati da pokretna i nepokretna imovina i ostala imovina Srpske pravoslavne crkve bude nepovrediva i da neće biti predmet eksproprijacije.

1.5 Srpska pravoslavna crkva na Kosovu ima potpuno diskreciono pravo na upravljanje svojim vlasništvom i pristup svojim prostorijama i objektima. Kosovske vlasti imaće pristup ovim mestima koje su vlasništvo Srpske pravoslavne crkve Republike Srbije samo sa pristankom Crkve, i u slučaju izdatog sudskog naloga koji se odnosi na navodne nezakonite aktivnosti, ili u slučaju neposredne opasnosti po život ili zdravlje.

Član 2 Ekonomska i ostala podrška

2.1 Srpska pravoslavna crkva na Kosovu je slobodna da prima donacije i ostalu podršku od bilo koje institucije unutar ili van Kosova. Takve donacije biće obezbeđivane na potpuno transparentan način.

2.2 Kosovo Srpskoj pravoslavnoj crkvi pruža carinske i poreske olakšice za privredne aktivnosti Crkve, pored onih koje imaju sve ostale vere na Kosovu, a koje su važne za njenu samoodrživost, kao što su vezovi, sveštениčka odora, sveće, ikonostas, drvorezi i nameštaj od drveta, vina, rakije, med i ostali pčelarski proizvodi. Ove privilegije odnose se na uvoz i kupovinu relevantnih proizvoda, materijala, mašina i alata; i izvoz proizvoda koji su rezultat gore navedenih aktivnosti.

Član 3 Bezbednost za verska i kulturna mesta

3.1 Srpska pravoslavna crkva, njeni manastiri, crkve i ostala verska i kulturna mesta od posebne važnosti za zajednicu kosovskih Srba imaće svu potrebnu bezbednost.

3.1.1 Glavna odgovornost garantovanja bezbednosti kosovskom verskom i kulturnom nasleđu biće na kosovskim agencijama za održavanje reda i mira, a naročito na Kosovskoj policijskoj službi (KPS). Zaštita srpskih verskih i

kulturnih spomenika predstavljaće poseban operativni zadatak KPS-a. Misija vladavine prava EBOP-a u konsultaciji sa Međunarodnim vojnim snagama (MVS), nadgledaće, voditi i savetovati KPS prilikom implementacije ovog zadatka.

3.1.2 U periodu odmah nakon Rešenja statusa, MVS pružiće bezbednost manastiru Gračanica, manastiru Devič, manastiru Zočište, Manastiru Svetog Arhandela, Manastiru Budisavci, Manastiru Gorioč, Manastiru Visoki Dečani, Pečkoj Patrijaršiji, memorijalnom spomeniku na Gazimestanu. Pružanje bezbednosti ovim mestima nastaviće se sve dok MVS nakon konsultacija sa MCP-om i Misijom EBOP-a ne odluče da su stečeni uslovi da se ove odgovornosti prenesu na KPS.

3.1.3 Nivo i trajanje ovih posebnih mera u cilju garantovanja fizičke bezbednost mesta od strane MVS-a uzeće u obzir, *između ostalog*: i) procenu opasnosti koje bude sprovele MVS; ii) preporuke koje bude dao Savet za implementaciju i nadgledanje, shodno članu 5 ovog Aneksa.

3.1.4 MVS imaju za cilj da ostvare viši nivo poverenja i pouzdanja i rade ka normalizaciji bezbednosne situacije oko tih mesta. Kapaciteti KPS-a biće prošireni što je brže moguće kako bi se omogućilo MVS-u da se isključi iz ovih zadataka koji nisu vojne prirode.

3.2 Kosovo će garantovati slobodu kretanja sveštenstvu i pripadnicima Spske pravoslavne crkve na Kosovu i pružiće kada je to potrebno neophodne bezbednosne mere za takvo kretanje.

Član 4   Zaštitne zone

4.1 Određenom broju manastira, crkava i ostalim verskim mestima Srpske pravoslavne crkve, kao i istorijskim i kulturnim mestima od posebne važnosti za zajednicu kosovskih Srba, putem uspostavljanja zaštitnih zona biće pružena posebna zaštita. Ciljevi zaštitnih zona su: da obezbede mirno postojanje i funkcionisanje zaštićenih mesta; da se očuva njihov istorijski identitet i prirodno okruženje, uključujući monaški život sveštenstva; da se spreče nepovoljni razvoji oko njih, dok u isto vreme omogućuje najbolje moguće uslove za harmoničan i održivi razvoj zajednica koje žive u oblastima koje se nalaze oko takvih mesta. Uživanje imovinskih prava u zaštitnim zonama može biti ograničena sledećim:

4.1.1 Zabranom svake nove aktivnosti u ovim oblastima:

- a) Industrijska izgradnja ili razvoj, kao što su: iskopavanje rudnih resursa; izgradnja elektrana ili električnih mreža ili dalekovoda, ciglana i fabrika.
- b) Igradnja ili razvoj ostalih struktura kao što su: strukture ili građevine koje su više od manastira/ crkve/ kulturnog spomenika koji treba da se zaštititi; upotreba opasnih materijala prilikom svake izgradnje (uključujući stambene objekte); trasiranje puteva, benzinske stanice i

automehaničarske radnje; supermarketi, noćni klubovi, itd

c) Javna izgradnja ili razvoj koji vodi ka seči šuma u seoskim oblastima.

4.1.2 Svaka nova aktivnost u sledećim oblastima može biti ograničena na osnovu novonastalih okolnosti. Pre započinjanja svake aktivnosti u sledećim oblastima, nadležna opština vrši konsultacije sa Srpskom pravoslavnom crkvom ili srpskom zajednicom:

- a) Komercijalna izgradnja ili izgradnja puteva, skladišta, radionica, prodavnica, restorana, barova, kafića, piljarnica i kioska, ili nekih drugih konstrukcija većih razmera u seoskim oblastima;
- b) Javna okupljanja, rekreacija i zabava;
- c) Urbanizacija poljoprivrednog zemljišta.

4.1.3 Kosovo će garantovati da su prostorni planovi za oblasti unutar zaštićenih zona u skladu sa ograničenjima koja su navedena u članovima 4.1.1 i 4.1.2

4.1.4 Zaštitne zone za sledeća mesta biće definisane sledećim kartama koje se nalaze u prilogu:

Manastir Visoki Dečani²
 Pečka patrijaršija, Peć
 Manastir Gračanica, Priština
 Crkva Vavedenja Presvetle Bogordice, Lipljan
 Manastir Devič, Srbica
 Manastir Gorioč, Istok
 Manastir Budisavci, Klina
 Manastir Sokolica Zvečan³
 Manastir Draganac, Gnjilane
 Manastir Svetih Arhangela, Prizren
 Manastir Banjska, Zvečan
 Manastir Zočište, Orahovac
 Selo Velika Hoča, Orahovac
 Manastir Duboki Potok, Zubin Potok
 Crkva Svetog Đorđa Gornje Selo, Prizren
 Manastir Sočanica, Leposavić
 Isposnica sa crkvom, Uljarice, Klina
 Memorijalni spomenik Gazimestan, Obilić⁴
 Srednjovekovna tvrđava Zvečan, Zvečan
 Srednjovekovni grad Novo Brdo, Novo Brdo

² Zaštićena oblast za Manastir Visoki Dečani je ista kao i za "Specijalne zonske oblasti*" kao što je to predviđeno u UNMIK izvršnoj odluci 2005/5 od 25. aprila 2005. i naredne izvršne odluke

³ Zaštićena zona uključuje Isa Boljetini memorijani kompleks.

⁴ Preporučuje se da Barjaktarevo turbe bude ili uključeno u istu zaštićenu zonu, ova zadnja je proširena iz tog razloga, ili u posebnu zaštićenu zonu koja treba da bude uspostavljena za ovaj spomenik. Takođe se preporučuje da se uspostavi zaštićena zona sa mauzolej Sultana Murata.

Srednjovekovni most Vojnović, Vučitrn
Isposnica Svetog Petra Koriškog, Koriša, Prizren

4.1.5 Za sledeća mesta zaštitna zona biće ograničena na 100 metara u prečniku:

Manastir Svete Petke, Leposavić,
Manastir Vračevo, Leposavić,
Manastir Svete Bogordice Hvosnanske, Srbica,
Manastir Svetog Marka, kod Koriše, Prizren,
Manastir Svetog Trojstva, Mušutište, Suva Reka,
Crkva Svete Bogorodice, Sredska,
Manastir uspenija svetog Uroša, Nerodimlje, Uroševac,
Monastir Binač ili Buzovik, Vitina.

4.1.6 Za sledeća mesta zaštitna zona biće ograničena 50 metara u prečniku:

Manastir Dolac, Klina
Crkva Svetog Nikole, Đurakovac, Istok
Crkva Bogorodice Odigitrije, Mušutište, Suva Reka
Crkva Svetog Nikole, Štrpce
Crkva Svetog Teodora, Donja Bitinja, Štrpce
Crkva Svetog Nikole, Gotovuša, Štrpce
Bogorodična Crkva, Gotovuša, Štrpce
Crkva Svetog Đorđa, Gornja Bitinja, Štrpce
Crkva Svetog Nikole, Mušnikovo, Prizren
Crkva Svetog Nikole, Bogoševci, Prizren
Crkva Svetog Nikole, Dražčići, Prizren
Crkva Svetog Nikole, Sredska, Prizren
Crkva Svetih apostola, Mušnikovo, Prizren
Crkva Sv. Đorđa, Sredska, Prizren

4.1.7 Zaštitnu zonu za istorijski centar Prizrena formiraće opštinske vlasti Prizrena u saradnji sa MVS-a i uključivaće srpska pravoslavna, otomanska i katolička, domaća i ostala obeležja od istorijskog i kulturnog značaja. Sledeća srpska kulturna i verska mesta biće uključena u zaštićene zone: Crkva Bogorodice Ljeviške; stara "Maras Mahala"; Crkva Svetog Spasitelja; Bogoslovija Svetih Ćirila i Metodija; Crkva Svetog Đorđa u sedištu Episkopije.

4.2 U skladu sa članom 5.2 UNMIK Uredbe 2000/45 O samoupravi opština na Kosovu, selo Velika Hoča u konsultacijama sa opštinom Orahovac, imaće pravo da vrši ograničena ovlašćenja prilikom vršenja aktivnosti u oblasti zaštite i unapređenja verskog i kulturnog nasleđa i seoskog planiranja svoje zaštitne zone. U skladu sa članom 5.4 ovog Aneksa Savet za implementaciju i nadgledanje (SIN) pruža pomoć u organizaciji prilikom konsultacija.

Član 5 Savet za implementaciju i nadgledanje

Osnovaće se Savet za implementaciju i nadgledanje (SIN) koji se redovno sastaje i čiji je zadatak da nadgleda i olakšava implementaciju odredbi ovog Predloga rešenja, a

5.1 koji se odnosi na zaštitu srpskog verskog i kulturnog nasleđa na Kosovu.

5.2 SIN-om predsedava Viši međunarodni zvaničnik koga naimenuje Međunarodni civilni predstavnik (MCP) na Kosovu.

5.3 Sastav SIN-a čine sedmoro (7) članova pored predsedavajućeg. Predstavnici sledećih institucija obavljaju dužnosti u SIN-u: Ministarstvo kulture Kosova, Institut za zaštitu spomenika u Prištini, Srpska pravoslavna crkva, Institut za zaštitu spomenika u Leposaviću, OEBS, Savet Evrope i UNESCO.

5.4 SIN :

- a) Savetuje i daje preporuke MCP-u o implementaciji odredbi Predloga rešenja, a koje se odnose na zaštitu srpskog verskog i kulturnog nasleđa na Kosovu;
- b) Nadgleda određivanje zaštićenih oblasti na terenu i njihovu implementaciju;
- c) Preporučuje promene na pograničnim linijama zaštićenih zona i ograničenja koja se primenjuju unutar njih ukoliko okolnosti to dozvoljavaju;
- d) Pomaže pri razrešavanju sporova između Srpske pravoslavne crkve i centralnih i lokalnih vlasti na Kosovu u pogledu implementacije ovog Aneksa;
- e) Preporučuje MCP-u mere koje treba da isprave moguće nedostatke u implementaciju odredbi Predloga rešenja, a koje se odnose na zaštitu srpskog verskog i kulturnog nasleđa na Kosovu;
- f) Savetuje kosovske službe za održavanje reda i mira, Međunarodno vojno prisustvo i Misiju EBOP-a o pitanjima bezbednosti koje mogu imati uticaja na mesta verskog i kulturnog nasleđa.

5.5 Podršku u radu SIN-a pruža Sekretarijat koji je odgovoran za svakodnevno nadgledanje implementacije ovog Aneksa, a njegov sastav čine članovi međunarodnog i lokalnog osoblja koje predsedavajućem direktno podnosi izveštaj.

5.6 Kosovo i srpske vlasti pridržavaće se trenutog mehanizma radova na obnovi mesta Srpske pravoslavne crkve, a za koje je odgovorna Komisija za implementaciju radova obnove ili njen naslednik.

5.7 SIN blisko saraduje sa Komisijom za implementaciju radova obnove ili njenim naslednikom na očuvanju i obnavljanju srpskog verskog i kulturnog nasleđa.

Član 6   Vraćanje arheoloških i etnoloških predmeta

6.1 Republika Srbija vratiće arheološke i etnološke predmete, koji su uzeti kao pozajmica iz muzeja Kosova za privremene postavke u Beogradu u 1998-1999. u roku od 120 dana od dana stupanja na snagu ovog Predloga rešenja.

DODATAK VI MEĐUNARODNI DUG

Član 1   Opšte odredbe

1.1 Kosovo će preuzeti svoj dug međunarodnog duga Republike Srbije. Međunarodni dug koji treba da bude srazmeran uključuje *inter alia* dug Svetskoj banci, Pariškom klubu i Londonskom klubu poverioca. U sporazumu sa relevantnim poveriocima, Kosovski deo određiće se putem pregovora između Kosova i Republike Srbije uzimajući u obzir načela koja se koriste za raspodelu nasleđenih dugova u slučaju Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije.

Član 2   Obaveze otplate dugova

2.1 Republika Srbija će na osnovu svojih obaveza kao nezavisni poverilac/ jamac, garantovati nastavak otplaćivanja dugova sve dok dug nije u potpunosti otplaćen i podeljen u skladu sa dogovorom sa poveriocima. Kosovo će propisno i shodno tome nadoknaditi Republici Srbiji utvrđeni deo otplate dugova koje je Republika Srbija platila, a koji se javio tokom nerešenog procesa izmirenja duga.

Član 3   Arbitraža

3.1 U slučaju da se godinu dana nakon stupanja na snagu ovog Predloga rešenja, Kosovo i Republika Srbija ne dogovore oko izmirenja i raspodele duga, Međunarodna upravna grupa će nakon konsultacija sa obe strane naimenovati međunarodnog arbitra koji će odrediti srazmernost međunarodnog duga Republike Srbije između Republike Srbije i Kosova, ili dela međunarodnog duga oko kojeg se obe strane u dogovoru sa relevantnim poveriocima nisu usaglasile.

3.2 Arbitražna raspodela dugova je neopoziva i odlučiće o tome koji dug treba da preuzme Kosovo.

DODATAK VII IMOVINA I ARHIVE

Član 1   **Preduzeća u javnom vlasništvu**

1.1 Vlasnička prava u preduzećima u javnom vlasništvu (PJV) i određene obaveze, uključujući, ali ne ograničavajući se na pre korporacijske odgovornosti biće prenesene na Kosovo. Vlasnička prava i određene obaveze preduzeća u javnom vlasništvu koje pružaju usluge samo u određenoj opštini ili u ograničenom broju opština, naročito u oblasti, snabdevanja vodom, otpada, navodnjavanja ili grejanja biće prenesena na tu opštinu ili relevantne opštine.⁵

1.2 Pored ovih vlasničkih prava, nadležne kosovske vlasti preduzeće odgovarajuće mere kako bi implementirale načela Evropske Unije o korporativnom upravljanju i liberalizaciji. Instead Gore navedene mere trebalo bi naročito da isključe status vraćanja preduzeća u javno vlasništvo a koja su nezavisne deoničarske kompanije i koja čine implementirane zajedničke strukture sistema upravljanja. Should be: Gore navedene mere trebalo bi naročito da isključe povratak statusa integrisanih preduzeća u javnom vlasništvu kao nezavisnih deoničarskih kompanija i zajedničkih struktura upravljanja koje su implementirane sa njima.

Član 2   **Preduzeća u društvenom vlasništvu**

2.1 Starateljstvo nad preduzećima u društvenom vlasništvu i njihovom imovinom (PDV) vrši institucija koja će naslediti Kosovsku povereničku agenciju (KPA), kao što je to i utvrđeno UNMIK Uredbom 2006/xx ,a koja dopunjuje i izmenjuje Uredbu 2001/12.⁶ Donešena

---

⁵ UNMIK će izdati uredbu sa dopunama i izmenama i/ili administrativno uputstvo tokom perioda tranzicije koje će preneti vlasnička prava i određene obaveze preduzeća u javnom vlasništvu na Kosovo, i dodeliti vlasnička prava i prateće obaveze za pojedina preduzeća u javnom vlasništvu između centralnog nivoa i određenih opština u skladu sa članom 1.1 ovog Aneksa. Takva uredba i/ili administrativno uputstvo stupiće na snagu odmah nakon perioda tranzicije.

⁶ UNMIK će izdati dopunjenu i izmenjenu uredbu za osnivanje institucije koja će naslediti KPA tokom perioda tranzicije koja će uključiti odredbe člana 2 ovog Aneksa sledeći načela. Takva uredba stupiće na snagu odmah nakon perioda tranzicije.

- Privatna imovina biće u potpunosti zaštićena u skladu sa principima ECHR;
- Proces privatizacije preduzeća u društvenom vlasništvu nastaviće da izvršava transparentno naslednik KPA-e sa relevantnim međunarodnim učešćem;
- Princip kompenzacije umesto fizičke restitucije nastaviće da se primenjuje. Detaljniji propisi o metodu koji treba da odredi takvu kompenzaciju biće ugrađeni u zakonodavstvo Kosova, koje će uzeti u obzir relevantne standarde ECHR;
- Proces likvidacije privatizovanih preduzeća i imovine nastaviće se na transparentan način od strane nezavisne komisije za likvidaciju koju bude naimenovala institucija naslednika KPA-e.;
- Konačno određivanja vlasništva i donešenje presuda za podnešene zahteve nastaviće da se odvijaju uz pomoć mehanizama Specijalne komore pri Vrhovnom suda, u skladu sa članom 3 ovog Aneksa;
- Fondovi KPA-a koji budu nastali usred privatizacije ili likvidacije sačuvaće se kako bi mogle da se isplate kreditorski i vlasnički zahtevi. Investicija ovih fondova biće u investicijama, tarifnim investicijama od strane međunarodnih organizacija za procenu;
- Nakon isteka vremena za podnošenje takvih zahteva i zadovoljenja svih validnih zahteva koje su podneli kreditori ili vlasnici – unutar ograničenih fondova u svakom slučaju – preostali KPA fondovi (imovina u društvenom vlasništvu i postupci za privatizaciju/likvidaciju od imovine u društvenom vlasništvu) biće

rešenja biće donešene u skladu sa odredbama iznetim u članu 3 ovog Aneksa.

2.2 Ona posebno nadgleda doslednost sa načelima Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (ECHR) i u skladu sa važećim zakonom, a koji se odnosi na privatizaciju i postupak likvidacije preduzeća u društvenom vlasništvu. MCP naimenuje:

- a. Troje (3) međunarodnih članova upravnog odbora direktora institucije koja će naslediti KPA,
- b. Direktora izvršnog sekretarijata upravnog odbora direktora institucije koje će naslediti KPA,
- c. Jednog (1) člana u svakoj komisiju za postupak likvidacije.

2.3 Međunarodni članovi upravnog odbora direktora imaju nadležnost da zajedno i jednoglasno odluče da ne prihvate odluke institucije koja će naslediti KPA-u, ukoliko odluče da je takva odluka donešena u suprotnosti sa načelima ECHR-a i njenim protokolima, važećeg zakona, i proslediće predmet Specijalnoj komori pri Vrhovnom sudu koja treba da donose odluku. Specijalna komora neodloživo odlučuje o svakom predmetu.

2.4 Ukoliko Specijalna komora već nije donela odluku da mora do dođe do isplate, svaka pojedinačna isplata iz postupka privatizacije i likvidacije koja se prikuplja u poverilačke fondove zahtevaće pristanak međunarodnih članova upravnog odbora koji glasaju zajedno i jednoglasno.

2.5 Dva najveća međunarodna donatora institucije koja će naslediti Kosovsku povereničku agenciju imaju prava da kao posmatrači prisustvuju sastancima upravnog odbora institucije koja će naslediti KPA-u.

Član 3 Postupak donošenja presuda Kosovske povereničke agencije

3.1 Shodno UNMIK Uredbi 2002/13, Specijalna komora pri Vrhovnom suda nastaviće da radi na konačnom određivanju vlasničkih prava i na donošenju presuda na uložene zahteve.

3.2 Specijalnu komoru čine pet specijalizovanih komisija koje rade u sledećim oblastima pod njihovom jurisdikcijom: (i) zahteve koje se odnose na privatizaciju; (ii) zahteve za spiskove zaposlenih lica; (iii) određivanje vlasništva i zahteve poverioca; (iv) zahteve za likvidaciju (v) zahteve za reorganizaciju preduzeća. Svaka specijalizovana komisija u svom sastavu imaće dvoje (2) međunarodnih sudija i jednog kosovskog sudiju.

3.3 Unutar Specijalne komore postojaće žalbena komisija koja je zadužena za preispitivanje odluka Specijalne komore. U sastavu žalbene komisije nalaze se dodatno troje (3) međunarodnih sudija i dvoje kosovskih sudija.

Član 4   Kosovska agencija za imovinu (KAI)

4.1 UNMIK Uredba 2006/10, dopunjena i izmenjena UNMIK uredbom 2006/50 O rešavanju zahteva koji se odnose na privatnu nepokretnu imovinu, uključujući poljoprivredno zemljište i poslovni prostor, ostaje na snazi da bude implementirana u skladu sa odredbama ovog Predloga rešenja. Donošenje presuda za rešavanje imovinskih zahteva treba da bude završeno do 31. decembra 2007. godine, s time da završetak implementacije treba da bude završen najkasnije do 31. decembra 2008. godine.

4.2 Sledeće mesta biće namenjena za međunarodne predstavnike koje naimenuje MCP:

- a. Troje (3) međunarodnih članova Odbora za nadgledanje, uključujući predsedavajućeg;
- b. Direktora Izvršnog sekretarijata;
- c. Dvoje (2) međunarodnih članova komisije za imovinske zahteve, uključujući njenog predsedavajućeg;
- d. Dvoje (2) međunarodnih sudija, u skladu sa članom 5 ovog Aneksa.

Član 5   Postupak donošenja rešenja KAI-a

5.1 Veće Vrhovnog suda u čijem sastavu se nalaze dvoje (2) međunarodnih sudija i jedan (1) lokalni sudija odlučuju o uloznim žalbama na rešenja KPA komisije za imovinske zahteve.

5.2 U konsultaciji sa MCP-om, Kosovo će implementirati dodatne mere, koje trebaju da osiguraju da je postupak u donošenju presuda za restituciju/ kompenzaciji zahteva efikasan i da se odluke delotvorno primenjuju.

Član 6   Restitucija imovine

6.1 Kosovo će kao na jednom od svojih prioriteta takođe raditi na pitanjima restitucije imovine, uključujući ona koja se odnose na pitanja imovine Srpske pravoslavne crkve. Kosovo će uspostaviti nezavisne mehanizme kako bi kreiralo politiku za zakonodavstvo i institucionalni okvir za rešavanje pitanja restitucije. Predstavnici međunarodne zajednice biće pozvani da uzmu učešće u takvim mehanizmima, koji će takođe uključivati predstavnike nevećinske zajednice.

Član 7   Arhive

7.1 Na Kosovo treba da se vrata arhive, katastarska dokumentacija i ostala dokumentacija koja se odnosi na Kosovo i njegove građane, a koje su izmeštene sa Kosova. Državne arhive Republike Srbije koje su neophodne za normalnu upravu na Kosovu će u skladu sa načelom funkcionalne prikladnosti biti prenešene na Kosovo bez obzira na to gde su ove arhive bile ili

jesu smeštene.

7.2 Republika Srbija će vratiti ili preneti sve takve arhive u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog Predloga rešenja. Republika Srbija će dozvoliti slobodan, neometan i efektivan pristup arhivama sve dok se iste ne vrate ili ne prenesu.

ANEKS VIII BEZBEDNOSNI SEKTOR NA KOSOVU

Član 1   Bezbednost Kosova

1.1 Osim ako nije drugačije određeno u Predlogu rešenja, Kosovo će na svojoj teritoriji imati nadležnu vlast nad službama za održavanje javnog reda i mira, bezbednošću, javnoj bezbednosti, obaveštajnom službom, civilnom službom za vandredne intervencije i kontrolom granice.

1.2 Kao što je nevedeno u Aneksu II, bezbedonosne institucije na Kosovu će delovati u skladu sa demokratskim standardima i pravima zajednica i njenih članova.

1.3 Kosovo će uspostaviti parlamentarni odbor koji će nadgledati bezbedonosni sektor u skladu sa ovim Predlogom rešenja.

1.4 Kosovo će uspostaviti Kosovski savet za bezbednost (KSB) koji će biti odgovoran Premijeru Vlade. KSB će razviti strategiju o bezbednosti u skladu sa ovim Predlogom rešenja. Kosovo će razviti zakonodavni okvir o komponentama bezbedonosnog sektora u skladu sa ovim Predlogom rešenja sa odgovorajacim odredbama o budžetu i nadzoru.

1.5 U onim oblastima bezbednosti u kojima, prema ovom Predlogu rešenja, i dalje postoji međunarodno angažovanje, Kosovo će, u saradnji sa MCP-om i MVS-a, razviti strategije za potpuni prenos odgovornosti na vlasti Kosova tokom vremena.

1.6 Proces razvoja sektora bezbednosti na Kosovu će biti u potpunosti transparentan susednim zemljama i Kosovo će uspostaviti odgovarajuću saradnju i mere izgradnje poverenja sa regionalnim akterima.

1.7 Kosovo će se povinovati standardima i praksama UN-a, OEBS-a i EU-a u polju bezbednosti i kontrole naoružanja, kao i drugim regionalnim sporazumima o bezbednosti koji su u delokragu rada OEBS-a.

Član 2   Policija

2.1 Policijska služba širom Kosova ima jedinstven lanac komande.

2.2 Granice okruga policijskih stanica će odgovarati opštinskim granicama.

2.3 Etnička struktura policije unutar opštine će, koliko je to moguće, odražavati etničku strukturu stanovništva unutar te opštine.

2.4 Lokalna veća koju čine predstavnici opština i policije zajedno sa komandirima stanica će biti stavljeni u funkciji kako bi se olakšala saradnja između policijske službe i opštinskih vlasti/lidera lokalnih zajednica. Predsednik opštine će predsedavati većem.

2.5 Komandiri lokalnih stanica biće obavešteni unapred o operacijama centralnih i

specijalnih policijskih snaga u okvirima nadležnosti lokalnih policijskih stanica osim ukoliko operativna razmatranja zahtevaju drugačije.

2.6 U opštinama sa većinskim srpskim stanovništvom, komadiri lokalnih policijskih stanica biraju se u skladu sa sledećim postupkom: Skupština opštine predlaže najmanje dva kandidata za mesto komandira stanice, a koji ispunjavaju minimalne potrebne uslove u skladu sa kosovskim zakonodavstvom. Ministarstvo unutrašnjih poslova može zatim u roku od 15 dana od dana prijema liste sa kandidatima naimenovati jednog kandidata sa liste. U slučaju da Ministarstvo unutrašnjih poslova ne odabere nijednog kandidata, Skupština opštine dostaviće drugu listu sa najmanje dva druga predložena kandidata pripadnika KPS-a koja ispunjavaju minimalne potrebne uslove na razmatranje Ministarstvu kao što je to i predviđeno u kosovskom zakonodavstvu. Ministarstvo ima obavezu da naimenuje jednog od predloženih kandidata sa druge liste u roku od 15 dana od dana prijema liste sa predloženim imenima kandidata.

Član 3   Granica

3.1 Kosovo u saradnji sa MCP-om i MVS-a razvija strategiju koja će omogućiti višefazni prenos ovlašćenja za kontrolu granice i povezane dužnosti uprave na Kosovsku policijsku službu.

3.2 Teritorija Kosova biće definisana pograničnom oblašću Socijalističke Autonomne Pokrajine Kosova u okviru Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, čija granica stoji kao takva od 31. decembra 1988 godine, izuzev u slučaju da dođe do izmena na osnovu Sporazuma o pograničnom razdvajanju između Savezne Republike Jugoslavije i Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije od 23. februara 2001. godine.⁷

3.3 Kosovo će sa bivšom jugoslovenskom Republikom Makedonijom uspostaviti zajedničku tehničku komisiju u roku od 120 dana od dana stupanja na snagu ovog Predloga rešenja kako bi fizički razgraničili granicu i dogovorili se o pitanjima koja se javljaju iz same implementacije sporazuma iz 2001. godine između Savezne Republike Jugoslavije i bivše jugoslovenske Republike Makedonije. Rad tehničke komisije treba da bude završen u roku od godinu dana od dana osnivanja komisije. MCP i MVS biće uključeni u rad komisije kako bi olakšali razgovore između dve strane i mogu biti na zahtev jedne od strana uključeni u proces razgraničavanja.

Član 4   Obaveštajna služba

4.1 Kosovo će osnovati domaću bezbednosnu agenciju koja treba da nadgleda moguće pretnje po unutrašnju bezbednost Kosova, u skladu sa Aneksom IX. Ova agencija biće profesionalna, apolitična, multietnička, a njene aktivnosti će biti predmet

⁷ U ovoj izjavi od 7. marta 2001. godine, Predsednik Saveta Bezbednosti spomenuo je inter alia: "Savet bezbednosti podseća na potrebu da se poštuju suverenitet i teritorijalni integritet bivše jugoslovenske Republike Makedonije. U ovom kontekstu naglašava da Sporazum o graničnom razgraničavanju koji je potpisan u Skoplju 23. februara 2001. godine ... moraju svi da poštuju."

parlamentarnog nadzora i civilne uprave.

Član 5   Kosovske bezbednosne snage

5.1 Uspostavlja se nova profesionalna i multietnička kosovska bezbednosna snaga (KBS). Ova struktura neće stvoriti nepotrebni finansijski teret za kosovske resurse. Uspostaviće se Civilna vladina organizacija koja će biti zadužena za civilno nadgledanje KBS-a u skladu sa Aneksom IX i XI.

5.2 KBS će biti lako naoružana i neće imati teško naoružanje, kao što su tenkovi, teška artiljerija ili ofanzivne vazduhoplovne kapacitete. KBS imaće u svom sastavu najviše 2,500 aktivnih i 800 rezervnih pripadnika.

5.3 O promenama u pogledu ograničenja koji su navedeni u članu 5.2 Aneksa odlučuju MVS u koordinaciji sa MCP-om. Potpuna procena ovih ograničenja izvršiće se ne pre isteka 5 godina od dana stupanja na snagu ovog Predloga rešenja.

5.4 KBS će pre svega biti odgovorna za angažovanje u kriznim situacijama, uklanjanju eksplozivnih naprava i civilnu zaštitu. Osim toga, KBS imaće dužnost i biće spremna da ispuni ostale bezbednosne zadatke, koje nisu odgovarajuće za policiju ili ostale službe za održavanje reda i mira. MVS u saradnji sa MCP-om uspostaviće standardizovan proces nadgledanja u pogledu donošenja odluka kada da ovlasti KBS da se uključi u ove bezbednosne funkcije.

5.5 Pripadnici KBS biće regrutovani iz celog društva. Zvaničan postupak odabira pripadnika uradiće Kosovo i MVS. Rekrutacija pripadnika započeće ubrzo nakon stupanja na snagu ovog Predloga rešenja kako bi se osigurala početna operativna sposobnost u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog Predloga rešenja.

5.6 Od onog trenutka kada resursi i sredstva budu na raspolaganju, opremanje KBS -a predstavljaće zajednički napor Kosova i međunarodne zajednice. Kosovo je dužno da prikaže MVS-a sve izvore finansiranja i opremanja koja dolaze van Kosova.

Član 6   Kosovski zaštitni korpus (KZK)

6.1 Kosovski zaštitni korpus se raspušta. MVS u konsultacijama sa MCP-om i Kosovom vršiće izvršno nadgledanje KZK-a i doneće odluku o vremenskom periodu njegovog raspuštanja. Raspuštanje treba da se uradi u roku od jedne godine od stupanja na snagu Predloga rešenja. Međunarodna zajednica treba da razvije i uradi proces demobilizacije i reintegracije za penzionisane pripadnike KZK-a.

Član 7   Kontola vazdušnog prostora

7.1 Kosovo će preuzeti potpuno posedovanje, dužnosti i odgovornosti za svoj vazdušni prostor. Ustanoviće Upravu ili direktorat za civilno vazduhoplovstvo(UCV) koja treba da reguliše aktivnosti civilnog vazduhoplovstva na Kosovu, te takođe da odredi isporučioica usluga kontrole leta, međutim u skladu sa članom 2 Aneksa XI, Šef MVS-a ima pravo da

ponovo uspostavi vojnu kontrolu nad vazdušnim prostorom.

ANNEX IX MEĐUNARODNI CIVILNI PREDSTAVNIK

Član 1   Ciljevi

1.1 Kosovo će biti odgovorno da rukovodi svojim poslovima, zasnovanim na demokratskim principima vladavine prava, poverenju prema vladi, zaštiti i unapređivanju ljudskih prava, pravima članova svih zajednica i opštoj dobrobiti svih njegovih građana. Imajući u vidu da će, prema ovom Predlogu rešenja, ispunjavanje ovih odgovornosti Kosova zahtevati širok opseg složenih i teških aktivnosti, Međunarodni civilni predstavnik (MCP) će nadgledati implementaciju ovog Predloga rešenja i podržati relevantne napore kosovskih vlasti.

Član 2   Mandat i ovlašćenja međunarodnog civilnog predstavnika

2.1 U pogledu opšteg nadgledanja implementacije ovog Predloga rešenja, MCP će

a. imati završnu reč na Kosovu u pogledu tumačenja civilnih aspekata ovog Predloga rešenja;

b. osigurati efektivnu implementaciju ovog predloga rešenja kroz izvršavanje određenih zadataka dodeljenih MCP-u u drugim delovima ovog predloga o rešenju;

c. preduzeti korektivne mere za popravljjanje, ukoliko je neophodno, bilo kojih radnji koje su preduzele kosovske vlasti za koje MCP smatra da su kršenje ovog predloga o rešenju ili ozbiljno narušavaju vladavinu prava, ili da su u suprotnosti sa ovim predlogom rešenja; takve korektivne mere mogu uključivati, ali nisu ograničene na, poništavanje zakona ili odluka usvojenih od strane kosovskih vlasti;

d. u slučaju ozbiljnih i ponovljenih neuspeha u povinovanju sa ovim tekstom ili duhom predloga o rešenju. i/ili u slučaju ozbiljnog ometanja u radu MCP-a i/ili Misije EBOP-a , MCP će imati ovlašćenja da sankcioniše ili udalji sa dužnosti bilo kojeg javnog zvaničnika i, ukoliko je neophodno, da preduzme druge mere, kako bi osigurao potpuno poštovanje ovog Predloga o rešenju i njegovu implementaciju

e. nadgledati iz svoje kancelarije ili kroz uspostavljenje odgovarajućih mehanizama i izveštavanje drugih međunarodnih aktera i organizacija koje će možda biti prisutne na Kosovu, implementaciju civilnih aspekata ovog Predloga o rešenju.

2.2 Pored ovlašćenja koja su data samim nimenovanjem kao što je to već navedeno u Predlogu rešenja, MCP će imati ovlašćenja da direktno imenuje ili odobri nimenovanja za određene pozicije kao što su sledeće:

a. Glavni revizor će biti međunarodni predstavnik kojeg imenuje MCP.

b. Nakon isteka mandata sadašnjih međunarodnih članova Odbora direktora kosovskog penzionog štednog fonda, MCP će imenovati međunarodnog predstavnika kao člana Odbora direktora KPŠF.

c. Međunarodne sudije i javne tužioce će odabrati Misija EBOP-a, koja će, pre imenovanja, zahtevati saglasnost od MCP-a.

d. Generalni direktor carinske službe, direktor poreske uprave, direktor riznice i generalni direktor centralnog bankarskog autoriteta Kosova (CBAK) će biti naimenovani od strane kompetentnih nadležnih instanci nakon saglasnosti MCP –a.

e. Prilikom izvršavanja svojih nadležnosti koje su mu date imenovanjem, MCP će razmatrati profesionalne kvalifikacije kandidata, njihovu reputaciju, integritet i nadgledaće pravičnu i nepristrasnu primenu zakona

2.3 Ovlašćenja i nadležnosti MCP-a i ovlašćenja i nadležnosti EBOP-a biće dodeljena istoj osobi. EBOP će imati sledeća ovlašćenja u oblasti vladavine prava, uključujući, posebno, sudstvo, policiju, carinu i kazneno-popravne službe koje će se sprovoditi u ime Misije EBOP-a, kao što je navedeno u članu 12 ovog Predloga o rešenju, sa modelitetima koje će odrediti Savet EU-a , a u skladu sa ovim predlogom rešenja:

a. Nadležnost da se osigura da su predmeti ratnih zločina, terorizma, organizovanog kriminala, korupcije, među-etničkih zločina, finansijsko-privrednog kriminala i druga ozbiljna krivična dela pravilno istražena u skladu sa zakonom, uključujući, ukoliko je neophodno, međunarodne istražitelje koji će zajedno raditi sa kosovskim vlastima ili samostalno;

b. Nadležnost da se osigura da su predmeti, opisani u članu 2.3a ovog Aneksa, pravilno i zakonito vode u skladu sa sudskim postupkom, i ukoliko neophodno, sa međunarodnim javnim tužiocima koji deluju zajedno sa kosovskim tužiocima ili samostalno. Odabir predmeta za međunarodne javne tužioce će se zasnivati na objektivnim kriterijumima i proceduralnim zaštitnim mehanizmima koju su određeni od strane šefa Misije EBOP-a. Međunarodni javni tužioci će raditi u skladu sa zakonom Kosova;

c. Nadležnost da se osigura da su predmeti, koji su opisani u članu 2.3a ovog Aneksa, i civilni predmeti koji se odnose na imovinske sporove , pravilno sudski vođeni, ukoliko je neophodno, od strane međunarodnih sudija koji zasedaju samostalno ili u većima zajedno sa kosovskim sudijama u sudu koji ima jurisdikciju nad tim predmetima. Odabir predmeta kojeg će voditi međunarodni sudija će se zasnivati na objektivnim kriterijumima i proceduralnim zaštitnim mehanizmima, koje određuje šef Misije EBOP-a Međunarodne sudije će uživati potpunu nezavisnost u vršenju svojih dužnosti u pravosuđu i radiće unutar pravnog sistema Kosova u skladu sa zakonom;

d. Odgovornost da se osigura da su odluke o predmetima koji su opisani u članu 2.3a ovog Aneksa, pravilno sprovedene u skladu sa zakonom od strane nadležnih vlasti;

e. Nadležnost da se nezavisno preuzmu druge odgovornosti ili da se pruži podrška nadležnim kosovskim vlastima kako bi se osigurala zaštita i unapređivanje vladavine prava, javnog reda i bezbednosti;

f. u konsultacijama sa MCP-om, nadležnost da se povuku ili ponište operativne odluke preduzete od strane nadležnih kosovskih vlasti, i ukoliko neophodno, da se osigura zaštita i unapređivanje vladavine prava, javnog reda i bezbednosti,

g. Nadležnost nadgledanja i pružanja saveta u svim oblastima koje se odnose na vladavinu prava. Kosovske vlasti će pružiti podršku i takvim naporima i dobiće trenutni i potpuni pristup bilo kom mestu, osobi, aktivnosti, postupku, dokumentima ili drugim stvarima ili događajima na Kosovu.

h. Nadležnost da se osigura efikasna implementacija ovog predloga o rešenju putem izvršavanja zadataka određenih Misijom EBOP-a u drugim delovima ovog predloga o rešenju;

i. Ovlašćenje da imenuje osoblje misije EBOP-a da obavlja dužnosti dodeljene misiji EBOP-a.

2.4 MCP nadgledaće razvoj kosovskih civilnih institucija uključujući civilnu kontrolu nad njenim bezbednosnim institucijama, ali ne na uštrb odgovornosti koje ima NATO i MVS u pogledu razvoja KBS i njenog civilnog nadgledanja kao što je to navedeno u članu 13.5 ovog Predloga rešenja.

2.5 MCP nadgledaće razvoj domaćih bezbednosnih agencija kao što je to određeno i navedeno u Aneksu VIII ovog Predloga rešenja.

2.6 MCP ima ovlašćenje da uspostavi mehanizme koji će omogućiti preispitivanje njegovih/ njenih ovlašćenja i onih ovlašćenja poverenih SPEU ali ne na uštrb prema privilegijama i imunitetima koje u skladu sa predlogom rešenja uživa MCP i SPEU.

Član 3 Koordinacija sa međunarodnim akterima

3.1 Da bi se osigurala maksimalna doslednost i delevornost u međunarodnom angažovanju na Kosovu MCP će ustanoviti odgovarajuće mehanizme da koordiniše aktivnosti svih međunarodnih aktera. Ovi akteri podržaće ove napore pružajući MCP-u informacije koje su relevantne za vršenje njegove/ njene dužnosti.

3.2 Organizacija za evropsku bezbednost i saradnju (OEBS) nastaviće sa svojom misijom na Kosovu, uključujući sveobuhvatnu prisutnost na terenu, podršku demokratskom razvoju na Kosovu i radu i dužnostima MCP-a. Određeni sporazumi i dogovori za takvu podršku od strane OEBS-a biće utvrđeni i uspostavljeni između OEBS-a i MCP-a.

3.3 MCP će u skladu sa njegovom/ njenom ulogom koordinisanja u pogledu nadgledanja implementacije Predloga rešenja, predsedavati koordinacionom komitetom u kojem se nalazi Šef međunarodnih vojnih snaga, Šef Misije EBOP-a, Šef Misije

OEBS-a, i kada komitet to smatra odgovarajućim, i predstavnici ostalih organizacija koji daju svoj doprinos implementaciji ovog Predloga rešenja.

Član 4   Struktura/osoblje međunardonog civilnog predstavnika

4.1 Nakon konsultacija sa EU, MCP će biti naimenovan od strane Međunarodne upravne grupe. MUG će od Saveta bezbednosti UN-a zatražiti saglasnost oko ovog naimenovanja. MCP dolaziće is sledećeg članstva: Francuske, Nemačke, Italije, Rusije, Ujedinjenog Kraljevstva, Sjedinjenih Država, Evropske Unije, Evropske Komisije, NATO-a.

4.2 MCP direktno izveštava Međunarodnoj upravnoj grupi i predsedava njenim sastancima. Međunarodna upravna grupa obezbeđuje smernice MCP-u.

4.3 MCP imaće podršku osoblja (Međunarodna civilna kancelarija (MCK)), koje ona/ on smatra neophodnim, a koje pomaže u izvršavanju dužnosti u skladu sa ovim Predlogom rešenja.

4.4 MCP može uspostaviti bilo koji oblik prisustva na terenu koje on/ona smatra neophodnim za ispunjavanje ovog Predloga rešenja. MCP će otvoriti kancelariju na terenu u Mitrovici, čiji će se zadatak posebno usredsrediti na oblast bezbednosti, vladavinu prava, slobodu kretanja, povratak, imovinska prava i privredni razvoj.

4.5 MCP takođe u svom svojstvu kao SPEU imaće u skladu sa zakonoma Kosova pravno svojstvo koje može biti neophodno za potpuno vršenje dužnosti na osnovu Predloženog rešenja.

4.6 MCP u svom svojstvu kao SPEU imaće sledeće privilegije i imunitete:

a. Kosovo će dati kancelariji MCP-a i SPEU i njenim prostorijama, arhivama i ostaloj imovini iste privilegije i imunitete koje uživaju diplomatske misije i prateće prostorije, arhive i ostalu imovinu u skladu sa Bečkom konvencijom o diplomatskim odnosima .

b. Kosovo će dodeliti MVP, SPEU, i stručnom osoblju i njihovim porodicama iste privilegije i imunitete koje uživa diplomatsko osoblje na osnovu Bečke konvencije o diplomatskim odnosima.

c. Kosovo će dodeliti ostalom osoblju MCP-a i SPEU osoblju i članovima njihovih porodica iste privilegije i imunitete koje uživa diplomatsko tehničko osoblje i osoblje u administraciji i članovi njihovih porodica na osnovu Bečke konvencije o diplomatskim odnosima.

Član 5   Smanjenje i prestanak mandata međunardnog civilnog predstavnika

5.1 Na osnovu preporuka MCP-a, Međunarodna upravna grupa uspostaviće standarde za periodično preispitivanje mandata MCP-a, i sprovede potpuno preispitivanje ovlašćenja MCP-a u roku od dve godine nakon stupanja na snagu ovog Predloga rešenja, sa tendencijom

postepenog smanjenja opsega ovlašćenja MCP-a i učestalosti intervencija.

5.2 Mandat MCP-a prestaje onda kada Međunarodna upravna grupa odluči da je Kosovo implementiralo uslove iz ovog Predloga rešenja.

Član 6   Saradnja

6.1 Kosovske vlasti u potpunosti saraduju sa MCP-om, takođe u njegovom/ njenom svojstvu kao SPEU, i sa ostalim međunarodnim organizacijama i akterima, radi uspešne implementacije svih aspekata ovog Predloga rešenja. Neuspeh kosovskih vlasti da na taj način saraduju smatraće se nepoštovanjem uslova ovog predloga rešenja u skladu sa članom 2.1 ovog Aneksa.

6.2 Kosovske vlasti će pružiti svu odgovarajuću pomoć MCP-u, takođe u njenom/njegovom svojstvu kao SPEU, radi efikasnog i delotvornog obavljanja dužnosti, uključujući pružanje logističke i administrativne podrške kada je to potrebno.

ANEKS X
MISIJA EVROPSKE BEZBEDNOSNE I ODBRAMBENE POLITIKE (EBOP)

Član 1   Mandat i ovlašćenja

1.1 Misija EBOP-a na osnovu ovlašćenja Specijalnog predstavnika Evropske Unije (SPEU), vrši ovlašćenja SPEU kao što je to navedeno u članu 2.3 Aneksa IX ovog Predloga rešenja.

1.2 Šef misije EBOP-a preduzima svakodnevnu operativnu upravu Misije.

1.3 Misija EBOP-a i njeno osoblje imaće iste privilegije i imunitet kao što je to i predviđeno članom 4.6 Aneksa ovog Predloga rešenja.

Član 2   Struktura

2.1 Šefa misije EBOP-a naimenuje Savet Evropske Unije.

2.2 Šef misije EBOP-a može uspostaviti bilo koje prisustvo koje on/ ona smatra neophodnim, na centralnom i/ili lokalnom nivou, kako bi se osigurala potpuna implementacija elemenata vladavine prava koji prostiču iz Predloga rešenja.

2.3 Misija EBOP-a ima jedinstven, objedinjen lanac komande.

Član 3   Saradnja

3.1 Kosovo će pružiti svu odgovarajuću pomoć Misiji EBOP-a za efikasno i delotvorno vršenje dužnosti misije, uključujući pružanje pomoći iz oblasti logistike i administracije po potrebi.

ANEKS XI MEĐUNARODNE VOJNE SNAGE

Član 1   Ciljevi

1.1. Međunarodne vojne snage (MVS) su odgovorne za:

- a. Garantovanje bezbednosti za Kosovo od spoljašnjih pretnji, dok kosovske institucije ne preuzmu odgovornost;
- b. Pružanje sigurnog i bezbednog okruženja na čitavoj teritoriji Kosova, zajedno sa MCP-om i sa podrškom kosovskih institucija, sve dok Kosovske institucije nisu u mogućnosti da preuzmu odgovornost, u zavisnosti od slučaja do slučaja za bezbednosne zadatke koje izvršava MVP;
- c. Sa saradnjom ostalih za nadgledanje i pružanje pomoći, uspostavljanje i obuku kosovskih snage bezbednosti (KSB); ovo uključuje ocenjivanje potencijalnih kandidata kako bi se zagarantovao profesionalizam; težnja ka ostvarivanju odgovarajuće etničke zastupljenosti i pravo sankcionisanja nedoličnog ponašanja pripadnika KSB-a u saradnji sa MVS-a;
- d. Verifikovanje doslednosti unutar okvira svakog vojno -bezbednosnog aspekta ovog Predloga rešenja;
- e. Pružanje podrške, i blisko koordinisanje sa radom MVS, kao i pružanje vojnog saveta MVS-a;
- f. Pomaganje i savetovanje u pogledu procesa integracije u severnoatlanske strukture.

1.2 U okvirima sredstava i kapaciteta i dok se zadaci ne ustupe drugima u okviru programa oko kojih treba da se usaglasi, MVS pomažu lokalnim vlastima i MCP-u:

- a. Odgovoru nasilnim ekstremistima;
- b. Garantovanju slobode kretanja;
- c. Olakšavanju povratka izbeglica;
- d. Otklanjanju, čuvanju i uništavanju neovlašćenog naoružanja;
- e. Zaštiti određenih verskih i kulturnih mesta;
- f. Vršanju dužnosti nadgledanja granice po potrebi; i
- g. Pružanju podrške, u zavisnosti od slučaja do slučaja međunarodnoj zajednici i glavnim civilnim organizacijama u oblasti implementacije i ispunjavanju njihovih pojedinačnih mandata.

1.3 MVS podržavaju razvoj struktura i stručnosti na Kosovu kako bi garantovale efikasnu civilnu kontrolu i upravljanje nad KSB-om, naročito u oblastima strateškog razvoja, planiranja snaga, kadrovske upravljanja, planiranja iz oblasti raznih programa i priprema budžeta, vršenja planiranja i nabavke, u skladu sa članom 2.4 Aneksa IX ovog Predloga rešenja.

1.4 MVS nadgledaju, kontrolišu i imaju izvršnu vlast nad KBS-om sve dok MVS u saradnji sa MCP-om ne proceni da su ove snage samoodržive i sposobne sa ispunjavanje dodeljenih zadataka u skladu sa međunarodnim standardima.

1.5 MVS nastaviće uspostavljenu praksu trenutne Zajedničke tehničke komisije za implementaciju sa Republikom Srbijom. Tokom vremena, aktivnosti zajedničke komisije za implementaciju biće preduzete od strane nove zajedničke vojne komisije sa nadležnima sa Kosova i Republike Srbije kako bi se radilo na pitanjima od zajedničkog interesa koja se odnose na vojnu bezbednost.

1.6 MVS i koordinaciji sa MCP-om uspostaviće mere izgradnje poverenja između kosovskih bezbednosnih snaga i odbrambenih institucija Republike Srbije.

1.7 U dugoročnom periodu, MVS ostaće angažovane sa KBS-om da pruže savet koji ima za cilj dalju integraciju u severnoatlanstke strukture i uključenje elemenata iz bebednosnih snaga u međunarodnim misijama.

1.8 MVS postupaće pod nadležnošću i biće predmet upravljanja i političke kontrole svernoatlantskog saveta kroz NATO lanac komande. MVP imaće objedinjeni lanac komande.

Član 2   Ovlašćenja i nadležnost

2.1 U ispunjavanju odgovornosti MVP-a, šef MVS-a ima ovlašćenja, bez uplitanja ili dozvole za sve one radnje koje on/ ona smatra neophodnim i odgovarajućim, uključujući upotrebu vojne sile, kako bi zaštitio MVS i ostalo naimenovano osoblje i za izvršavanje svoje odgovornosti. Šef MVS ima konačna ovlašćenja u oblasti odgovornosti vojnih snaga u pogledu tumačenja onih aspekata Predloga rešenja koji se odnose na MVS.

2.2 MVS ima sledeća ovlašćenja:

- a. Pravo da vrše svoje odgovornosti na način koji smatraju odgovarajućim, uključujući upotrebu svih neophodnih snaga i bez daljeg sankcionisanja, mešanja ili dozvola;
- b. Pravo da vrše potpunu i neometanu slobodu kretanja širom Kosova uz pomoć svih sredstava;
- c. Pravo da ponovo uspostave trenutnu i potpunu vojnu kontrolu nad vazdušnim prostorom (ili delovima vazdušnog prostora) ukoliko vojni uslovi tako nalažu. Šef MVS-a obezbediće da je Kosovska uprava Civilnog vazdušnog

saobraćaja u potpunosti obavještena o bilo kakvoj takvoj odluci;

d. Pravo da vrše inspekcije prostorija i objekata u vezi ispunjavanja svojih zadataka;

e. Pravo da odobre i nadgledaju, u koordinaciji sa MVS, ustanovljenje svih nepolicijskih snaga i ostalih bezbednosnih snaga koje Kosovo predloži;

f. Pravo da preduzmu radnju koje smatraju odgovarajućim kao podršku svom mandatu u skladu sa ovim Predlogom rešenja.

2.3 Kosovo daje MVS-u status, privilegije i imunitet koji trenutno ima KFOR na osnovu UNMIK Uredbe 2000/47.

2.4 U svim slučajevima, ovlašćenja MVS-a biće preispitivana i nakon konsultacija sa relevantnim stranama i donošenja odluke severnoatlantskog saveza, biti prilagođene u zavisnosti od slučaja do slučaja dok kosovske institucije razvijaju kapacitet i povećavaju svoj mandat i odgovornosti.

DODATAK XII ZAKONODAVNI PLAN

Član 1   Zakonodavstvo koje treba da se usvoji tokom perioda tranzicije

Skupština Kosova zvanično usvaja neophodno zakonodavstvo kako bi implementirala uslove ovog Predloga rešenja tokom perioda tranzicije u trajanju od 120 dana, a koji se smatra da je Skupština usvojila i stupiće na snagu prvog dana nakon perioda tranzicije. Takvo zakonodavstvo uključuje, ali nije ograničeno na sledeće:

- 1.1 Zakon o opštim i lokalnim izborima;
- 1.2 Zakon o lokalnoj samoupravi;
- 1.3 Zakon o opštinskim pograničnim linijama;
- 1.4 Zakon o uspostavljanju zaštićenih oblasti;
- 1.5 Poslovnik o radu, ili amandmani osim toga, koji su neophodni da implementiraju uslove Predloga rešenja odmah nakon isteka perioda tranzicije, uključujući naročito, poslovnik o radu koji se odnosi na zaštitu i unapređenje prava zajednica i njenih pripadnika.

Član 2   Zakonodavstvo koje treba da se usvoji tokom ili posle perioda tranzicije

Skupština Kosova može zvanično usvojiti ostalo zakonodavstvo tokom perioda tranzicije u cilju implementacije Predloga rešenja, koji ukoliko se usvoji, smatraće se usvojenim od strane Skupštine i stupiće na snagu odmah prvog dana nakon perioda tranzicije. Takvo zakonodavstvo će u suprotnom biti usvojeno kao stvar prioriteta odmah nakon završetka perioda tranzicije, i uključuje ali nije ograničeno na sledeće:

- 2.1 Zakon o pravima zajednica i njenih pripadnika;
- 2.2 Zakon u osnivanju Kosovskog saveta za bezbednost;
- 2.3 Zakon o civilnom vazduhoplovstvu;
- 2.4 Amandamane na poslovnik o radu Skupštine za osnivanje Skupštinskog komiteta za nadgledanje bezbednosti;
- 2.5 Zakon o lokalnim finansijama;
- 2.6 Zakoni koji se odnose na raspodelu ovlašćenja i ostalih pitanja u sledećim sektorima:
  - 2.5.1 Obrazovanje;
  - 2.5.2 Zdravstvena zaštita;

2.7 Zakon o Kosovskim bezbednosnim snagama:

2.8 Zakon o službi u kosovskim bezbednosnim snagama:

2.9 Zakon o Kosovskoj policijskoj službi;

2.10 Zakon u uspostavljanju domaće Obaveštajne službe Kosova;

2.11 Zakon o državljanstvu Kosova:

2.12 Zakon o nacionalnim obeležjima i javnim praznicima;

2.13 Zakon o Restituciji.